Harmatos pókhálók

Brenda Kirk

2002.

És ő csak ült és várt és mindeközben évszázadok képei záporoztak rá, de ő meg se moccant, mert nem tudta mindezt mire vélni. Azt hitte, egyedül van a domboldalon, a nyirkos, napsugár-játékos egyetemi parkban. Soha nem volt még igazán szerelmes, de újraérezte a régi, az ősi csókok ízét. Érezte a fákon, bokrokon, madarakon keresztül. Mert hetek óta csak belőlük táplálkozott, rájuk áhítozott emésztő szenvedéllyel. Nedves szeme tükrében lángolt a liget, a kövek, a nap, a mélyzöld borostyán. És ő csak ült mozdulatlanul, mikor váratlanul megszólították:

- ***Helló, öregem! – csattant fel a párbeszéd és röpke, hirtelen ébredés után már zakatoltak is a szavak.***

Aztán újra egyedül maradt és életébe ivódtak, kimoshatatlanul, az előző percek. Szegény, szegény kis lélek… ***Már a léptek sem hallatszottak, ő még mindig nem hitte, hogy egyedül van. A kavicsok maguktól csikorogtak, ütemre, ütemre, csöndes, folytonos ütemre. A madárkák újra röpködtek hol fel, hol le, hol a levelek közé, s szelíden simultak egymáshoz. Az elpazarolt évek az életé. Neki a kincs vagy az enyészet maradt, mert nem tudta, mióta ül mozdulatlanul a parkban, mióta él halandón a földön.*** A híres vadász leeresztette karját, pedig tegezéből még nem lőtte ki az utolsó nyilat. ***Ő is vadász volt, akár a parkban ült, akár a tanteremben, akár zsúfolt buszon utazott, akár képzeletben. Ő is vadász volt, tegeze céltalan csüngött oldalán, mert nincs több vad, nincs több aranyszarvas, nincs gyilkos vaddisznó, nincsenek medvék sem már. A lényeg, minden élet magva, körbelebegte, jobbról-balról suhintotta, s ő csak ült kábultan, és figyelt az érzetekre.***

S a régi, az ősi csókra emlékezett a változatlanul mozgó, értelmetlen világban. A zakatoló szavak tudták mit beszélnek, az értelem kimerült, a képzelet pedig lázas. Köhécselnek a bölcsek, a némáknak van igazuk. De az a csók… az a megízlelt, az álomban valós ***csók hosszú volt, oly borzongató. Évszázadokon át is ihlető. Szemét már nem tudta kinyitni és*** lassan, nagyon lassan emlékezett a nevére. Kedves, majd megvetett, félelmetes és végül titokzatos nevére. ***Álmodsz ember, vigyázz, mert elalszol! Még egyszer fölpillantott, a parkban volt, de aztán megadta magát…*** Akkor ott őt másképp hívták, ***hiába volt ugyanaz: lényegét tekintve változatlan, akár a körülöttünk nyüzsgő, morduló, lehelő és puhán ölelő mindenség.*** Krónikák nem említik ezt a nevet, melyet először édesanyja, a komoly tekintetű drága, a huncutul kacagó kedves csókolt homlokára.

Az első csók, Broptel Hoel. Az első csók, mely neked adatott. S ki tudja még, hány csókot kaptál már azóta?

Mert a kimerült értelemre csak a képzetek felelnek. Mozdulatlanul ült hátradőlve, fejét mellkasára hajtva, lezárt szemekkel. De hát ki él valódi életet ebben a nyomorultul kongó világban?! Ki kopogtatja a falakat kiutat keresve?! Sírni, sírni… a kis Broptel is sírva rugaszkodott neki életének. ***Melyik gyermek nevet, mikor először kénytelen teli szívni kis tüdejét e világ levegőjéből? És hányan vannak, akik már ezt az első cselekedetet is megtagadják? Ki súgja nekik már akkor, hogy minden hiábavaló, ne tedd?! És az anya sír helyettük; az esztelen pillanatot sem akarja tudni,*** holott Broptel évszázadokra tágítja tüdejét, és csecsemőnyávogása örömmel tölti be a kis vár legkisebb repedéseit is.

Egy szirti sas madár vijjogása úszott messziről, s végigsimított a gyermek köldökén. Az üzenetet azonban senki sem értette ... A madár ennyivel meg is elégedett. Egyelőre. Magasan, kifeszített szárnyakkal itta a rohanó levegőt…

* * *

- Broptel! Broptel! – hallotta a fiú. Édesanyja kiáltva szólította, majd várt. A cseresznyefa lombjában megbújó tízéves forma fiúcska rövid szünet után újra hallotta nevét:

- Broptel! … Broptel!

Az édesanya tanácstalanul körülnézett a várnak nevezett robosztus ház hatalmas udvarán, amely belenyúlt a falu széléig lehúzódó erdőbe. A hajkötő alól kilógó világos barna fürtjeit az enyhe szél át- meg átjárta. Broptel nemrégen ért vissza nagyapjától, az öreg Hartvigtól és most nem akart lemászni a cseresznyefáról, még édesanyja kedvéért sem. Broptel alig ismerte nagyapját, noha egy faluban laktak – botrány volt ez még akkor is, ha ez a falu a környék legnépesebb helysége volt. Pedig Broptelnek hiányzott a nagyapja, de Hartvignak nem hiányzott Broptel.

*

Neki senki sem hiányzott. Lassan egy évtizede végleg kivonult elszigeteltségébe: mint egy kopár, fűszálnak sem teret engedő szürke, megviselt szikla, úgy meredezett és bökdöste

az eget mérgesen, mindenkire haragudva. Végleg összeveszett magával, haragosa lett a világnak, és mindennek, ami abban érték. Önpusztítása pusztította az övéit is, azokat, akiket fiatalságában féltve nevelt és gondozott, akikre, mint csodálatos kincsekre, úgy ügyelt, akikért az életét is odaadta volna.

Maga sem tudta, mikortól kezdett többet töltögetni magának a család borából … vagy talán igen?

Elvesztette egyik fiát, Gotárdot. Minden … minden … egyes … pillanatra … emlékezett … mindegyikre … mintha … most … történne … és nem tizenöt éve…

Hartvig mindig is nehezen változott, nagy erőfeszítésébe tellett, hogy magában igazat adjon a másiknak. Ezt pedig hangosan belátni, számára a kínok kínja volt. Mindkét testvért, Gotárdot és Lionelt is zavarta, hogy emiatt édesanyjuk sokszor méltánytalan elbánásban részesül – noha édesapjuk szereti őt. Lionel csak magában őrlődött emiatt, Gotárd azonban szembesíteni szerette volna Hartvigot önmagával, mert hitt abban, hogy csak azért lehet sokszor kegyetlenül önfejű, mert nem tudja, milyen fájdalmat okoz ezzel másoknak.

Gotárd végül esküvője előtt nem sokkal rászánta magát arra, hogy édesapjával beszél. Számtalanszor át- meg átgondolta, hogy mit hogyan mond; nem akart vádaskodni, mert szerette őt és tudta, hogy ő is szeretettel van családja iránt. „Mégis, édesapának tudnia kell róla!” Hartvig hallgatta fiát, mozdulatlanul ült a háromlábú durva széken és nem értett semmit. „Mit akar ez a gyerek? Hát nem felneveltem eddig? Miket nem vet a szememre?! Milyen szörnyetegnek tart engem!?!” És csak mozdulatlanul ült, ült, a széket markolta és ujjai fájtak a görcsös szorítástól.

Gotárd csodálta apját, hogy milyen fegyelmezetten hallgatja, reménykedni kezdett, hogy volt értelme összeszedni bátorságát, szívébe olyan hála költözött édesapja iránt, amilyet még soha nem érzett. Boldog öröm járta át minden tagját, szeme könnyel telt, miközben szavait úgy formálta, mint egy édesanya, aki gyermekét ébresztgeti, hogy az ölelésével kezdhesse az új napot. Látta az ablaktábla résein beszűrődő napsugarakban keringeni a szobában összegyűlt port, és látta édesapját, aki még egy szót sem szólt, nem dühöngött, ahogy azt Gotárd előre elképzelte. Gotárd elhallgatott. A csönd lélegzett a két férfi helyett: apa és fia helyett. Gotárd előre lépett, hogy megölelje édesapját.

Amint Gotárd megmozdult, a Hartvigban felgyülemlő feszültség kirobbant, először némán, állatiasan. Fia elé állt, a huszonhat éves felnőtt gyerek elé, és két kézzel vállait löködve taszigálta kifelé a házból. Nem látta fia szemében a szeretetet, és nem látta utána a döbbenetet sem. Gotárd minden lökésre ellenállás nélkül hátrébb és hátrébb került, és csak annyit tudott kinyögni kétségbeesésében:

- De édesapa … édesapa …

Hartvig az indulattól vakultan ráüvöltött:

- Fölneveltelek, Gotárd! De most már elég volt! Takarodj a házamból! Takarodj!

Gotárd becsukta szemét és újra látta a napsugárban lebegő porszemeket … nem, ez nem lehet…

- Édesapa … - suttogta.
- Nem vagy a fiam, Gotárd! Hálátlan gyerek! Takarodj! – hörögte.

Belemarkolt Gotárd hajába és kipenderítette az ajtón. A majdnem egyensúlyát vesztő fia után még a porba is belerúgott és üvöltötte:

- Nem vagy a fiam, Gotárd! Nem vagy többé a fiam!

Lionel, aki az udvarból hallotta a kiabálást, nem mert belépni a házba, kívül maradt. Most odalépett bátyjához. Félt megérinteni, talán most nem lehet, de amilyen közel csak tudott, odalépett hozzá:

- Gotárd, édesapa le fog nyugodni.

Majd nyelt egyet és csak kibökte a hihetetlent:

- Édesapa szeret téged. Most nem tudja, mit beszél. Nem tudja, mit tesz.
- Igen, Lionel. Tudom, hogy nem tudja – válaszolt száraz-rekedten, halk hangon Gotárd.

Hirtelen megölelte öccsét, kezével magához húzta Lionel fejét és a mellkasára szorította … Lionel remegni kezdett. Megijedt. Gotárd szíve úgy kalapált, hogy nemcsak hallotta, hanem fülén érezte a szinte egybefolyó gyors, rövid dobbanásokat.

- Lionel, most elmegyek lovagolni egyet, mert ha itt maradok, meghalok. Kell, hogy egyedül legyek – öccse arcába nézett és látta a rémületet a fiatal szemekben, halványan elmosolyodott - Visszajövök, ne féltsél.

Lionel érezte, ahogy bátyja szorítása enged, és látta, amint Gotárd lába a Szürke kengyelébe lép, majd látta a kis porfelhőt kavarogni a földről elrugaszkodó csizma talpa nyomán és hallotta a paták távolodó dobogását. Lionel még mindig magán érezte Gotárd forróságát. A kis porfelhő elült a szélcsendben. Lionel kezét lassan felemelte, ujjaival megtapintotta arcán testvére verejtékét. Nézett egyre kisebbedő alakja után.

De Gotárd nem jött vissza. Besötétedett. Egész éjjel keresték. Lionel biztos volt abban, hogy Gotárd vissza akart jönni. Félt, nagyon félt. Gotárd ölelését érezte magán, Gotárd tenyere óvó tapintását az arcán, Gotárd forróságát és verejtékét. És Gotárd szívének dobogását. Mint valami ősi, mély dobszóló, mint az erdők fáival összeölelkező dobok éneke, mint a mező minden rejtekébe belefolyó szél, mindent átjáró ősi, ősi dallam…

Először a Szürkét látták meg, nyugodtan legelészett. Mellette nem messze találtak rá Gotárdra. Arccal a földön volt, egyik keze a teste alatt. Óvatosan megfordították – Hartvig is odaért, Lionel is. Gotárd suttogott, szavait közelről is csak sejteni lehetett… „későn vettem észre…később vettem észre”…véres mellkasa időnként görcsösen emelkedett, majd hirtelen süllyedt vissza… Valaki megtalálta a végzetes, karnyi vastag faágat, mely belógott az ősvény közepére, ott ringatózott, apró levelei táncot jártak gallyain, vérfoltok és ruhacafatok voltak rajta. Amíg a többiek két fiatal fából, kötelekből, szíjakból és faágakból hordalkalmatosságot ácsoltak össze, addig Hartvig száraz szemmel fia mellé feküdt a fűbe és Lionel hallotta a suttogást: „Fiam, Gotárd, kisfiam, Gotárd. Fiam, fiam…tarts ki, fiam.” Az apa a hang nélkül, néha meg-megmozduló szájról óvatosan kotorászta le a vérrel átitatott, fekete talajmorzsalékot.

Mire hazavitték, Gotárd már nem tudott magáról. Szemei lassan lecsukódtak. A füves ember mindent megtett, amit tudott. Lionel végig bent maradt a házban, egyik lábáról a másikra ácsorgott, néha odament bátyjához: „Megígérted, hogy visszajössz.” – súgta

pityeregve a fülébe egészen közelről. Gotárd csak feküdt hanyatt, mint aki mélyen alszik és néha-néha halkan nyögött. Másnap délben halt meg.

Hartvig magát okolta, pedig Gotárd nem akart meghalni. Ezt mindenki tudta. Véletlen baleset volt. Szerencsétlen időben. Ha máskor történik, akkor Hartvigot nem gyötri az önvád. Megtörténhetett volna akár egy nappal előbb is… „De nem egy nappal előbb történt, hanem akkor" – gondolta Hartvig.

Öt évig küzdött a szorítás ellen, amit tagjaiban érzett. Öt évig próbált józanul megbirkózni a legyőzhetetlennel. Miután felesége meghalt, Hartvig egyedül maradt. Lionel nem értette, hogyan feszült ki apja és őközé a magányból szőtt, feszes háló. Látta édesapját távolodni, de huszonnégy évesen nem találta a megoldást. Kereste maga miatt is és édesapja miatt is. Hartvig egyre idegenebbül mozgott fia közelében és a világban. És Lionel rájött: apja iszik, egyre többet iszik. Részeg sose lett, de józanságát is feladta. Aztán évekkel később Lionel egyszer erőt vett magán, és megpróbálkozott:

- Édesapa, ez nem segít. Bocsásson meg végre magának! – és közben azt is gondolta: „Itt vagyok magának, és itt van Hella, és itt van a születendő unokája!"
- Nem tudok megbocsátani, Lionel, nem tudok megbocsátani magamnak.
- És miattam – Lionel nyelt egyet - miattam meg tudna bocsátani magának? Azért mert kérem, hogy maradjon meg nekem is az apám – mondta halkan.
- Jaj, Lionel, fiam. Gotárd miattam halt meg – és töltött magának.

Ez volt apa és fia utolsó beszélgetése. Hartvig nem sokkal ezután fogta kevés holmiját és elköltözött a várból. Lionel és a falu némán tudomásul vette. Hartvig nem volt többé apa. Önpusztítása komótos, de fékezhetetlen volt. Az alkohol érdektelenné tette Lionel iránt, menye és unokája iránt is. Minden és mindenki iránt. A felejtésen kívül semmi nem érdekelte. Pókhálóba került és egyre jobban beleragadt. Nem akarta, hogy segítsenek neki. Vezekelni akart, de mivel magának nem tudott megbocsátani, csak úgy tudott létezni, hogy minden érzelmét elfojtotta. Nem vette észre, hogy meglopta fiát Lionelt, Hellát és unokáját, Broptelt is, akinek csak egy dolgot tudott mondani: „Olyan vagy, mint Gotárd volt." Lionel szenvedett. Broptel pedig nem értette ezt a félelmetes, sötét szakadékot, mely ott tátongott lefedetlenül a család békés, derűs életének boldog virágoskertjében.

* * *

Broptel anyja törékeny alkatú asszony volt, sötétszürke tekintete mély benyomás tett mindenkire. A fiatal Lionelt, Broptel édesapját is ez a tekintet ragadta magával először és vonta egyre mélyebbre kapcsolatukban. Hella világos barna haját a legtöbbször összefogva hordta csipkés hajkötő alatt, néha azonban otthon a tükör elé ülve egészen lágy mozdulatokkal kibontotta, fürtjeit előre igazította és arca megfiatalodott: mintha egy huncut, reményteli kiskamasz nézett volna szembe vele. Broptel szerette kilesni ezeket a pillanatokat.

*

Lionel megemberesedett, erős testalkatú, ügyes mozgású, mosolygós ember lett. Mozdulataiba azonban gyakran keveredett egyfajta zavaró darabosság, mintha egy biztosan álló ház téglái időnként meg-meginognának. Szerette a szabadságot, sokat járta a mezőket, erdőket; noha megtehette volna, mégsem kímélte magát.

*

Mielőtt Hella belépett volna a házba, Broptel utána kiáltott.

- Itt vagyok, édesanya! A cseresznyefán…

Hella aggódva engedte el az ajtó reteszét és megfordult. Amikor azonban Broptelnek kiáltott, hangja könnyednek tűnt:

- Hej, kisfiam, nem illik édesanyával ilyet tenni! Na, gyere! Segíts nekem a fákat behordani!
- Igen, édesanya, már megyek is! – kiáltott vissza Broptel miközben éppen a legalsó ágról huppant le a földre.
- Nagyapánál voltál? – kérdezte Hella finoman, mikor Broptel odaért hozzá – Bújj ide, adok egy puszit! Ide, egyet a homlokodra, ide is, egyet az orrod hegyére – mosolygott Hella a tíz éves fiúcskára.
- Honnan tudtad, hogy nagyapánál voltam?
- Egy édesanya mindent kitalál – mosolygott Hella, de a gondolat fojtogatta „Onnan tudom, kisfiam, hogy elbújtál a cseresznyefán …". De fiának nem ezt mondta – Broptel, este édesapa beszélni szeretne veled.

*

Lionel először vitte magával Broptelt igazi vadászatra. Este megbeszélték mindazt, amire Broptelnek figyelnie kellett. Már olyan régóta szeretett volna édesapjával menni, már mindent tudott elméletben, a hatalmas udvar fák közé benyújtózó végében számtalanszor játszották el a „nagy vad elejtését" társaival, a falubeli fiúkkal. Az erdőbe már többször kilovagolhatott édesapjával, rengeteg vadászkalandot át- meg átbeszélgettek: Broptel majd' meghalt félelmében, vagy éppen édesapjával együtt hahotázott a kalandokon … de igazi, több napos vadászatra még nem mehetett el soha. Már-már le is mondott róla. Pedig régóta ismerte a nyomokat, ügyesen kiolvasta belőlük, hogy mikor járt arra a vad, tudta, mire kell ügyelni, amikor erdőn lovagol keresztül és mire, amikor mocsár közelében jár; lovát is ügyesen fel tudta szerszámozni és a tűzgyújtáshoz is értett. Tegnapelőtt a cseresznyefán még álmodni sem mert volna erről … most pedig itt lovagol megilletődve, büszkén apja mellett … a kantár a kezében, a fővadász pedig felöleli meleg tekintetével:

- Broptel, csodálatos kalandban lesz részed … meglátod fiam …

… este Broptel azt hitte, nem fog tudni aludni, álmosságát elzavarták a nap eseményei, a hajsza, a nyomkövetés, a kilőtt nyílvessző és a befúródás hangja, a fölbukott nagyvad puffanása, a zuhanó madár tehetetlensége, a félrehajló nádszálak, a hajtók távoli kiabálása, botjaik csattogása, a kiéhezettség és szomjúság, az étel elkészítése, az éneklés és furulyaszó, az esti lakoma, a valósággá vált képzelet, a boldog és izgalmakkal teli feszültség … így nem lehet elaludni. Amint fejét az összegöngyölt pokrócra hajtotta, már semmit sem tudott a világról. Lionel fölé hajolt, homlokára keresztet rajzolva megáldotta az éjszakára, és ráhúzta a takarót. Boldog volt. Még mielőtt a tűzhöz visszatért volna, letérdelt fia mellé, először kezét a fiú kezére, arcát az arcára tette, majd kis idő múlva Broptel fülébe súgta: „Szeretlek, kisfiam, szeretlek nagyon." Úgy érezte, hogy ebben a gyermekben és feleségében övé a világ, nála boldogabb ember nem is lehet a földön senki.

„Ha rátok nézek, fiaim, akkor tudom, hogy én vagyok a világ legboldogabb embere. Büszke vagyok rátok." – és Hartvig szélesen széttárva karjait magához vonta fiait, Gotárdot és Lionelt, meleg, szeretetteljes öleléssel tartva őket magánál. Hartvigot büszkeség töltötte el, a fiúk pedig végtelenül boldogok voltak ezekben a pillanatokban.

Lionel tekintete nem azt látta, amit néz. Lassan fölemelkedett fia mellől, és szabadulni akart a rátörő emléktől. Miért fájnak a boldog emlékek is? Talán azért, mert már minden más? Miért fontos nekem az apám? Hiszen ő elhagyott. Ezt a kisgyereket is elhagyta … az én fiamat … soha sem volt rá kíváncsi… Lionel becsapottnak érezte magát … küzdött a józanságért … tagjain azonban erős szorítást érzett … Mint a hirtelen víz alá került ember kapkod a friss levegő után, és nem tudja, mikor kerül újra felszínre, úgy küzdött most Lionel is fia mellett mozdulatlanul állva. Belső zihálása lassan megszűnt … tagjai ismét fölszabadultak … Lionel újra lenézett: Broptelt látta. A kincset. Hellával közös kincsüket. Fia hirtelen egész testében megrándult, de aludt tovább. Lionel megigazította félre csúszott takaróját, ujjaival babrált egy kicsit a durva szövet rojtjain, majd felállt és visszament a tűzhöz.

*

A kis Broptel ilyen furcsa pókhálót még soha nem látott, mely nem kapaszkodott semmibe, s mégis feszes volt, mint az ideg. A vékony szálakon harmatcseppek ültek és olykor, olykor csilingelve hulltak alá. A zöld füvet sem lehetett látni a mélyben, a kék eget sem a magasban, mégis bíztatóan festették meg a pókhálóval úszó kis gyöngyöket. A fekete pókocska egy darabig mozdulatlanul terpeszkedett a szálakon, majd mikor megérezte a melegséget maga mögött, incselkedőn elmozdult. A nap arannyal keretezte sötét, kövér testét. Tudta, hogy a melegség örökké követi és felemészti az általa font hálót. Ő azonban még nagyobb örömmel szövögette testéből a szálakat, melyek a melegséggel kötik össze. Nem látott semmit, mindazonáltal nyolc szemecskéjének minden hatalmát összeszedte, hogy rájöjjön a melegség titkára. Szerették egymást, a kicsi pók és a melegség. Minden egyes megfont és minden egyes elszaggatott lehetőség közelebb hozta őket egymáshoz; mert a meg-nem-épített és a még tönkre-nem-tett utak között volt egy, mely mindig épségben maradt. A kettejük közötti. A pókocska megpróbált ravasz lenni és hirtelen fordult vissza, hogy meglepje, és szeretettel megragadja a melegséget. De a melegség puha ködben elenyészett és tollas párnák közül súgta az egyetlen szót, melyre valaha is képes volt: „Fiacskám!" A fekete pókocska fején pedig egy harmatcsepp koppant a repülő pókhálóról…, aztán még egy…, aztán megint…, aztán Broptel kinyitotta szemét.

*

Pokrócba csavarva aludtak az erdei tisztáson. Édesapja hatalmas hátát látta, a barna takaró lecsúszott róla. A társaságból Broptel volt a legfiatalabb. Zsibbadtan feküdt és várta a

következő harmatcsepp zuhanását. Nem értette, hová tűnt a melegség. Édesapja mozgolódott és valamit motyorgott, majd egy rozsdás színezetű füstös pillangó szállt a vállára, verdesett kettőt-hármat, és áttelepedett a kis Broptel kezére. A gyerek hagyta pihegni, s lassan teljesen felébredt. Mélyeket lélegzett. Az erdei tölgyesek illata keveredett a nedves föld penészszagával. Állatok neszezése hallatszott a sűrűből. Apja újra megmozdult és ezzel elriasztotta a pillangót. Broptel hirtelen felült és követte tekintetével a sárga virágok fölötti cikázását. Nyújtózkodott és megfordulva szemügyre vette a harangvirágot, mely első könnyeivel őt ébresztette. Mutatóujjával megemelte a selymes kis fejecskét és belekukucskált. Tetszett neki, amit ott látott és megdicsérte a virágot. Az apa hátrahunyorgott széles vállai fölött és halk, de szerető morgással üdvözölte fiát, az egyetlen örököst.

- Jó reggelt, édesapa! Jól aludtál? – szólt Broptel is és gyerekkezeivel végigsimított apja borostás állán.

Ekkor már a többiek is ébredeztek.

* * *

A fél falu kivonult a vadászatból hazatérők elé és ott zsibongtak a határon, az utcákon. Még a vén Hartvig is odabotorkált elhanyagolt házának ablakához és nézte a fiát és unokáját. Nézte, ahogy Lionel, a vadászat vezetője büszkén elől lovagol és rögtön utána a fáradt, maszatos, de boldog Broptel – hirtelen a szívébe markolt valami eszeveszett fájdalom … még mindig fáj … akárhányszor Broptelre tekint, Gotárd jut az eszébe … ezt a fájdalmat nem lehet bírni. Visszatántorodott az asztalhoz, a pohárért nyúlt, de az üresen feküdt a durva, szálkás asztalfelületen. Mielőtt az üvegért indulhatott volna, valaki bezörgetett az ablakon: Hartvig újra meghallotta a kinti zsivajt, az ablak felé nézett és fiatalkora vadászatait élte meg egy pillanat alatt, azt a szabadságot, az örömöt és büszkeségét, melyet felesége és fiai tápláltak és melyet erdőn-mezőn hirdetett boldogságával. Pusztán a létezésük gondolata is megmámorosította. És az, hogy ők hozzá tartoznak … kimondhatatlan öröm forrása volt szívében.

A zörgés sürgetőleg megismétlődött, az ablakok vacogva rezegtek. Hartvig meglátta az újra zörgetésre készülő kezet a poros-koszos ablaküvegen keresztül és kimordult:

- Mi van, na?

- Megjött a családja a vadászatról – krákogott be a suhanchang.

- Takarodj innét, mert … - elharapta a szót. Mégis visszament az ablakhoz. Kinézett, majd az ajtón kilépve, hátát a falnak támasztva megállt a falépcső tetején, és megint

fölfedezte fiát és unokáját; már egész közel értek Hartvig házához. Az emberek el-eltakarták őket egy-egy pillanatra, ahogy tették dolgukat a nyüzsgő ünnepi készülődésben. Lionel arca feszültebbé vált, szája szinte gyerekes pityergésre váltott, úgy nézett félve-lopva oldalt, hogy látja-e édesapját.

És igen, Hartvig ott áll az ajtónál és nézi őket. Lionel arca kisimult, igen, azért mégiscsak fontos ő édesapjának, aki most Broptelt is láthatja. Igen, odamegy hozzá és üdvözli – legyen neki is része a közös örömben. Ki kell használni az alkalmat. A legkisebb adódó alkalmat is ki kell használni.

Hartvig nézett egyenesen előre, de nem látott. Már nem látta Lionelt, nem látta Broptelt, már csak Gotárdot látta, a döbbent nagyfiút, akit kirúgott az otthonukból, és aki ebbe belehalt. Bárki bármit is mond, Gotárd miatta halt meg. Rosszabb történt: ő ölte meg, ő, az apja, aki annyira szerette őt. Hartvig visszamenekült érzelemmentes világába, visszahátrált rettentő közönyébe, és éppen akkor fordult sarkon, hogy visszatérjen nyomorúságos viskójába, amikor fia leszállt a lóról, hogy üdvözölje.

Lionel megszégyenülten ült vissza a nyeregbe, Broptelre nézett, de az semmit nem vett észre; kócosan, boldog értetlenséggel tekintett apjára, aki leszállt a lóról, majd azon nyomban vissza is szállt rá, pajkosan integetett neki, és lován poroszkálva haladt tovább büszkén, a főtérre, ahol már édesanyja is várta.

Lionel lopva körülnézett, és azt látta, amit várt: az idősebbek részvéttel és sajnálattal tekintettek rá, a falu leggazdagabb emberére, aki jóságos és adakozó nagyúr, aki fiát is erre nevelte, akit szerettek, de aki nem tudott szót érteni apjával. Mintha Lionel körül megállt volna egy pillanatig a nyüzsgés; csend és mozdulatlanság ölelt fel mindent. Még a napsugár is jegessé merevedett és nem fürösztötte pajkos fényben a falu népét, éppen hogy csak halványan világított az emberekre. Csak az idősebbek emlékeztek jól a tragédiára, ők még értettek mindent, de a fiatalabbak számára hihetetlennek tűnt, hogy ennek az undok vénembernek ilyen egyenes és nyílt, nagylelkű fia legyen. A legkisebbek már csak a csúfolódáshoz értettek: megesett, hogy kigúnyolták a vén Hartvigot, esős időben megdobálták sárgombóccal, földmorzsalékkal szórták teli a nyakát … persze nem gyakran, mert Hartvig veszélyes vénember volt. Ha megijedtek tőle, akkor könnyebb préda után mentek. Mégis időnként neki-neki rugaszkodtak az öreg kigúnyolásának, mert azt hitték, ezzel örömet szereznek Lionel úrnak és Broptelnek. De Broptelnek nem kellett az ilyen kártérítés,

Lionel úr pedig egyre szomorúbb lett, mert nem édesapja megaláztatását akarta, hanem látni akarta őt régi mivoltában, dicsőséges és boldog férfiemberként, aki szerette őt.

*

Lionel elindította lovát, és tekintete, gondolatai lassan visszatértek a zajos tömeghez. Broptelt kereste. Meg is találta fiát, aki már leszállt a lóról és egy vízszintes barna léckerítés mellett a kantárt tartva szemben állt egy kislánnyal. A kislány mezei virágokból készített színes csokrot nyújtott Broptelnek, aki szégyenlősen körülnézett, majd lángoló arccal elfogadta, bátorságot vett magán és megpuszilta a kislányt. Sokan tapsolni kezdtek és kurjongattak, amire Broptel felriadt édes kábultságából és hirtelen hátralépve megijesztette a lovát. A ló ágaskodott és meglökött egy sebhelyes arcú férfit, Gerelt. Gerel egyensúlyát visszanyerve gondolkodás nélkül lekevert Broptelnek egy pofont. A kisfiú égő arccal terült el a földön.

- Elfogni! – üvöltötte Lionel. – Fogják meg! Ötven botütést neki!
- Jóuram, nem néztem én, csak megijedtem a lótól és ütöttem. Nem néztem azt, hogy a fia volt – rimánkodott Gerel, de a poroszlók már meg is ragadták két kezénél fogva.
- Ötven botütés és mehet! Nem részesül a zsákmányból sem!

A megtermett férfi szinte síróra fogta, amikor Broptel odament Lionelhez, kezében még mindig szorongatta a csokrot.

- Édesapám, ne rontsd el a falu ünnepét. Engedd el a büntetését. Én voltam a hibás, nem fogtam eléggé a lovat, az pedig majdnem fellökte. Nem akarom, hogy miattam kapjon büntetést.
- Nem miattad kap fiam. Arcul csapott téged – és intett, hogy vihetik.
- Ne! - kiáltott Broptel a poroszlók után – egy pillanatot várjanak még! – majd a lovon ülő Lionel felé ágaskodva szinte suttogva mondta - Édesapám, a kedvemért, ne bántsa … miattam.
- Komolyan ezt akarod?
- A legkomolyabban, édesapa.
- Rendben van, fiam. – Lionel a fiára nézett és úgy szólt hangosan – Gerel. Elmehetsz, a vadászzsákmányból is részesülsz. Broptelnek köszönd.

A falubeliek üdvrivalgásban törtek ki, a kislány könnyes szemmel, büszkén nézett Broptel után, akit édesapja maga elé emelt a nyeregbe és úgy indult el vele a főtérre. Már látszott is a főtéri forgatag, amikor Lionel rábökött a virágcsokorra, amit Broptel most is markában szorongatott.

- Ki ez a kislány? – Most vette csak észre, hogy egy fából faragott kis szarvas figura is megbújt a virágok között – Nézd, csak Broptel, egy szarvas.
- De jó – mondta csöndesen Broptel. Már nagyon elfáradt.
- Ki ez a kislány? – ismételte meg a kérdést édesapja.
- Marion.
- Tetszik neked?
- Igen, édesapa. Imádkozott értem, mielőtt a vadászatra indultunk.
- Derék dolog – felelt Lionel, és igazán örült, hogy engedett Broptelnek és futni hagyta Gerelt.

Ijedten fedezte fel magában, hogy hirtelensége Hartvigéhoz hasonlít. Karjait hátulról gyengéden fia köré fonta és megölelte. Az ölelésre Broptel szeme lecsukódott, ha apja nem tartja, lebukik a lóról. De apja tartotta, ölébe vette és ellovagolt vele a várhoz, ahol ágyba fektette. Klarát, a szolgálólányt elküldte Helláért. Hella hamarosan megérkezett a főtérről, ahol családját várta.

*

- Hallottam, mi történt Gerellel – hálásan nézett férjére. Megölelték egymást – Nagyon jó, hogy hazajöttetek. Nagyon jó, Lionel.
- Igen.
- Te is fáradt vagy. Maradj te is.
- Nem Hella. Én visszamegyek – gyengéden lefejtette magáról felesége ölelését - A fiút ébreszd meg egy óra múlva, és gyertek ki hozzám. Broptel sajnálná, ha végigaludná a vadászünnepséget – Lionel kinézett az ablakon - Ismered Mariont? Egy kislány…
- Igen, tudom – mosolyodott el Hella – A virágcsokor híre is elért már. Ismerem Mariont. Helyes teremtés.

Hella töltött egy pohár vizet férjének és nézte, ahogy a férfi mohón felhajtja, a víz végigcsorgott szája szélén, borostáin, két lefelé kúszó, vastagodó csíkban áztatta át felsőruházatát.

- Köszönöm, Hella. Most megyek. Gyertek utánam.
- … én is szeretlek nagyon, Lionel – suttogta Hella, mikor férje után becsukódott az ajtó. Majd Broptelhez fordult, leguggolt mellé, halántékáról elsimította csapzott haját és mosolyogva, komoly tekintettel csöndesen megszólalt – Szóval Marion…

* * *

Nyolcszor cserélte le teljes ruházatát a természet, nyolcszor teljesedett be a tavasz, a nyár, az ősz, a tél az első vadászat óta. Broptel tagadhatatlan Hoel, egyszerű, de méltóságteljes megjelenését zavarba ejtően vonzóvá tette nyúlánk és mégis erős testalkata, komoly tekintete, amely mögül, mintha kisgyermek kukucskálna a világba. Egyszerű ruházatban járt, mint ősei, pedig bármelyik Hoel cifrázhatta volna, hiszen az egész falu és a hozzá tartozó környék is az övék volt. Hartvig is ilyen volt, egy-két öreg még emlékezett rá. Nagyon is jól emlékeztek rá. Gotárd és Lionel is ilyenek voltak. De Gotárd meghalt. Hartvig is meghalt, két évszakkal arra, hogy Hellát elvitte egy tüdőgyulladás. És Lionel… a falu döbbenten kísérte figyelemmel, hogy mi történik Lionellel. Lionel is megváltozott, a bátor oroszlán, akit tiszteltek, akire rá merték bízni az életüket, az erőskezű, de emberséges nagyúr… mi lett belőle is?

A várban már csak ketten laktak. Lionel és fia, Broptel. Lionel ellépegetett az ablakig, és szótlanul bámult rajta kifelé. Csöndesen hintázgatott jobb lábán az ablakfélfáig, meg vissza, araszny mozdulatokkal. Hallotta az öreg fát rágcsáló szúk sercegését. Broptel előtt az asztalon volt a reggeli; félbetört cipó, egy kis sajt, és a friss kecsketej, de nem evett, csak kotorászta a sajt és kenyérmorzsákat az asztallapon. Szinte érthetetlen, hogyan őrizheti meg ez a fiatalember erőnlétét állandó étvágytalansága mellett; valami belső tűz éltette, fáradt mozdulatai mögül is előizzott a melegség parazsa. Látta, amint apja csöndesen hintázgat, és válla puhán koccan és vissza, és koccan, és vissza, és koccan, és vissza…

- Mit csinálsz, Broptel? – kérdezte rekedten Lionel. Nem fordult meg.
- Nézlek, apám – válaszolta meglepetten Broptel. Már hosszú ideje némaság uralkodott a házban. A két férfi nem beszélgetett. Lionel hallgatott, mert nem bírta a szorítást tagjaiban, Hella elvesztésével végleg beléhasított a fájdalom, hogy ő nem volt fontos apjának,

Hartvignak. Ő nem fontos. Akkor pedig minek? És amikor az első *olyan* pohár után nyúlt, amitől a szorítás enyhülését kapta, még világosan tudta, hogy olyat tesz, amit már valaki megtett őelőtte is. Azonban a teher elviselhetetlennek tűnt és azt gondolta, hogy ő már ismeri a veszélyt, nem teszi meg Broptellel, amit Hartvig tett vele. És a poharak egyre teltek és Lionel egyre vesztette józanságát, erejét, méltóságát … és fiát. Látta ezt a tizennyolc éves fiatalembert, aki az ő kisfia, aki most a falu ura: mindent átengedett neki; csak magát vonta meg tőle. Ő ezt nem akarta, mégis megtette. Ő is meglopta fiát.

Lionelben azonban napok óta ébredezik az oroszlán régi ereje, ma reggel nem nyúlt pohárhoz. Furcsa érzés… a feje üresen kong. Talán mégis kéne inni egy kicsit, úgy könnyebben menne. A keze is remeg, és nem tud nem hintázni. „Olyan vagyok, mint egy kisgyerek a fán – csakhogy ez egy öregedő embernek nem áll jól." – gondolta, majd újra eszébe jutott fia, akit végre sikerült megszólítania.

- Beszélhetek veled, fiam? – kérdezte csöndesen.
- Igen, apám.

Lionel bátortalanul megfordult:

- Nem akarod mondani, hogy édesapám?
- De igen, édesapám – hajtotta le fejét Broptel. Keménysége engedett. Jó volt kimondani a szót, amit gyermekkorában annyiszor és olyan büszkén mondott. Ez jelentette számára a biztonságot: édesapám, édesanyám. Szeme megtelt könnyel, de nem hagyta magát. Pedig milyen jó lett volna sírni és az asztalhoz csoszogva közeledő édesapja vállára hajtani a fejét, érezni óvó ölelését. …Broptel már nem bízott édesapjában, Hartvig után Lioneltől is megtapasztalta, hogy ő nem fontos. Mégis, túl közel volt a gyerekkor, az az idő, amikor igenis fontos volt…ez a tudat volt az éltető napfény és a frissítő eső…ez a szeretet volt számára a gazdag, biztosan tartó talaj… Lionel közben az asztalhoz ért és leült. Kissé előre dőlve, jobb karján támasztotta meg magát.
- Broptel, akarod tudni, mi történt velünk? A Hoel családdal.

Broptel lassan felemelte lázas tekintetét; édesapját látta, a régit, az erőset, azt, aki szerette édesanyát és őt. Szólni nem tudott, mert félt, hogy feltör belőle a zokogás. Alig észrevehetően bólintott. Lionelből pedig megállíthatatlanul hömpölygött a szóáradat; mint egy folyó, amit eddig zsilip mögé zártak és most elveszik útjából az akadályt. Soha életében nem beszélt ennyit egyszerre.

- Hartvig erős ember volt, bátor mint a medve, és szíve tele volt szeretettel…

*

Broptel döbbenten hallgatta mi történt, hogy erről ő nem tudott, ez volt hát az a szörnyűséges titkokat rejtő, félelmetes fekete szakadék, ami aztán szép lassan benyelte a virágoskertet… Fölismerte magát édesapjában, aki ugyanazt kapta Hartvigtól, mint most ő Lioneltől. Megismerte nagybátyja, Gotárd igaz történetét is. És most édesapja őfelé nyúlt, belé akart kapaszkodni, hogy letehesse a poharat. Megtörtént a csoda! Broptel fontosabbnak érezte magát, mint valaha. Édesapának szüksége van rám. Tagjai megteltek élettel – a remény elűzte a bizalmatlanságot, a kételyeket. Lionel, a bátor oroszlán, először ismerte be, hogy nem boldogul egyedül, lehajtotta fejét és segítséget kért. Fiától kért segítséget. Lionel elbeszéléséből megrettenve ismerte föl tagjaiban a szorítást, melyről Hartvig is beszélt, mely elől Lionel is menekült, és amely tagadhatatlanul terpeszkedett szét Broptel testében is. És most Broptel, mint a tollpihe, úgy érezte magát, a szorítás eltűnt, mintha soha nem is lett volna: szíve hálával telt meg Isten felé – gyerekkora óta először. Kezét átnyújtotta az asztallap fölött és közrefogta Lionelét – pont úgy, ahogy Lionel tette ezt a gyermek Broptellel.

- Édesapa, mostantól minden másként lesz…

*

Broptelt fél évig hajtotta ennek a beszélgetésnek a reménye, de lassan kezdte azt hinni, hogy igaz sem volt. Eltűnt, mint lehelet a ködben. Lionel menthetetlennek bizonyult. Legalábbis a fiatalember számára túl nehéz volt a feladat. Lionel folyamatosan lerázta magáról a segítő közeledést. Egyre érzéketlenebbül, egyre durvábban utasította vissza fiát. Broptel fél év múlva föladta…a szorítás újra kúszott föl testében, körbefonta bokáját, csuklóját elindult tagjaiban fölfelé, a szíve felé. Nincs menekvés: levette kezét Lionelről. A falu nem értette. Lionel mindig vissza akarta „szeretni" Hartvigot, de ez a Broptel gyerek, a falu jelenlegi ura, magára hagyja apját. Hát nem emlékszik mindarra, ami nem is olyan régen történt, nem emlékszik a sok jóra, amit gyerekként kapott tőle? Hát nem akarja visszaadni neki azt a szeretetet, amit kapott?

… Lionel végül fogta magát és elment, beköltözött Hartvig házába. Kevés holmit vitt magával és egy ideig még visszajárogatott a várba apróbb-cseprőbb dolgaiért. Broptel már nem is ellenkezett, nem próbálta visszatartani Lionelt. Belefáradt a reménytelenségbe.

Magának is segítségre volt szüksége: az ő élete is értéktelenné vált, mint Lionelé annak idején. Nem volt fontos édesapjának. Nem volt senkije… de igen, mégis csak! Még ha Marion egyre megközelíthetetlenebbnek is tűnt Broptel előtt, akkor is reménykedett a kapcsolat újrateremtésében. Talán csak Mariont is zavarják azok az érthetetlennek tűnő események a Hoel családban. Broptel elhatározta, hogy felkeresi a lányt:

- Mielőtt az ital és a közöny végleg elnyelte volna, apám elmesélte Gotárd történetét, mesélt nagyapámról, Hartvigról, aki nem tudott magának megbocsátani és aki ezért mindent elvesztett, és beszélt magáról, hogy testvére, Gotárd, édesanyja és édesapja elvesztésével olyan hiányt érez, amitől nem tud nem menekülni. És segítséget kért tőlem ahhoz, hogy a szorítást ne a józanság elvesztésével rázhassa le magáról, és ne süllyedjen el, mint nagyapám, Hartvig, és ne okozza ugyanazt nekem, mint amit okozott neki Hartvig. Nem vagyok fontos – állandóan csak ezt ismételgette. Egészen megsajnáltam, apámat. – Broptel itt egy kis szünetet tartott elbeszélésében, majd halkabban folytatta

- Apám megváltozása olyan, mintha rám támadna, mintha mindazt el akarná venni, amit adott…. Akartam neki segíteni, talán ő is akarta, nem tudom… de most már nem akarja és én meg nem tudok a közelében lenni, amikor csak semmiségem, értéktelenségem bizonyosodik be mellette…- megragadta Marion karját és aggódva nézett a szemébe - Marion én még élni akarok…tudod, az a szorítás, amiről beszélt nekem, apám…néha engem is elővesz…

- Broptel, mindenki, az egész falu azt mondja, hogy nem szabadna elengedned apádat. Nem engedheted, hogy olyanná váljon, mint Hartvig! – Broptel elengedte Marion karját, hirtelen sarkon fordult és hevesen vágott vissza:

- Nem szabadna!? És vajon mit tud a falu erről az egészről! Te sem tudtad eddig, hogy mi történt. Mindenki csak tud valamit! – zihálva hallgatott el.

- Broptel, én is azt gondolom, hogy apád…

- Marion, én segítségért jöttem hozzád, menedékért – Broptel csöndesebben beszélt és szája szélét harapdálta. „Olyan, mint évekkel ezelőtt" – gondolta Marion.

- Értem, Broptel, de ha elszakadsz édesapádtól, akkor…

- Mit kéne tennem? Mit gondolsz, mit kéne tennem még?! – nézett Broptel támadólag a lányra – Te sem értesz meg Marion, te sem értesz.

- Broptel – szólt Marion békítőleg – azt hiszem, értelek.

- Nem, Marion, te sem értesz semmit. Legfőképpen engem nem értesz.

- A falu úgy véli – próbálkozott még egyszer bátortalanul Marion – hogy Lionel nagyon sokat adott a népnek és neked. És most rajtad lenne a sor, hogy visszaadjad neki mindazt a …
- Adni csak annak lehet, aki elfogadja … - vágott közbe csöndesen Broptel, ránézett a lányra, és lehajtva fejét kiment a házból.

„Én megpróbáltam. Apámmal megpróbáltuk. De nem ment. … A feladat túl nehéz volt….apámnak is, nekem is." – gondolta. Az ajtón kilépve hajába, ruhájába kapott az erős szél, a porszemeket csapdosta arcának, falevelekkel, apróbb gallyakkal ostromolta egész testét. Broptel mély lélegzetet vett, fölpattant a lovára és szél ellenében vágtázni kezdett. Nagyon jól esett a küzdelem a szél ellen. Néha még nevetett is – olyan régen tette, és olyan jó volt fölszabadulni egy kicsit. Kitombolhatta magát. A várba hazatérve szinte fájdalmat okozott neki a csönd, a természettel félbehagyott küzdelem…a magány… az újrakezdődő tépelődések…

Tudta, hogy Marion mit akart, de segíteni akarása célt tévesztett: a lefolytatott párbeszéd, a vár üressége hirtelen megkeményítették. Broptelt körülfonta a tehetetlenség, a düh elárasztotta egész valóját; dühös volt Marionra, édesapjára, a családjára, a falura és legfőképpen önmagára. A lélegzete is elállt, amikor a szorítás kezdett fölkúszni bokáján, karjain: senki nem érti meg, senkinek sem kell ő, a falu ura, Lionel fia, Marion barátja…talán már nem is barátja, Marion sem tudott vele mit kezdeni… Nem, nem hagyja magát, csak azért sem! De közben töltött magának…és még egyszer töltött magának… a szorítás enyhült…Broptel pedig tudta, hogy a szorítás ugyanaz maradt, csak elkezdte fölhúzni kemény páncélját, az érzéketlenséget, mely azzal áltatta, hogy nyújt valamiféle védelmet …

*

A szeplős kisfiú hangyát fogott és fedetlen kis faskatulyába tette, majd mindenkinek mutogatta. Broptel elé ért, akire rá sem nézett, hanem megállt előtte és azt mondta áhítattal:

- Ez az én hangyám. Velem fog lakni.
- Meg fog dögleni ebben a skatulyában.
- Nem fog megdögleni, mert ez az én hangyám – nézett a fiúcska Broptelre. Broptel rápillantott a kis állatra, amelyik csak haladt körbe-körbe és igyekezett fölkapaszkodni a skatulya oldalán. „Olyan mint az apám." – gondolta Broptel.

- Broptel úr! Broptel úr! Jöjjön gyorsan. Az édesapja rosszul van. – kiabálta Haloron, egy falubeli paraszt.
- Hol van? – egyenesedett föl hirtelen Broptel a hangyás kisfiú mellől.
- A kereszt-árokban találtak rá – amikor Broptelhez közelebb ért, suttogóra fogta, és széles karmozdulatokkal, nagy lelkesedéssel magyarázta – Teljesen beszívott. Higgye el, uram, szinte hülyére itta magát… - Broptel hatalmas pofont kevert le a hírhozónak. Az a földön ülve arcát fogta és elsötétült tekintettel nézett a falu urára. Broptel karját nyújtotta, hogy fölsegítse, Haloron habozva elfogadta.
- Jössz velem? – kérdezte Broptel.
- Inkább maradnék, uram – sziszegte Haloron.
- Hol van az apám pontosan?
- Meg fogja találni, uram, már csoportosulnak körülötte a népek – és kezével még mindig arcát fogva kárörvendően bólintott fejével a folyó irányába. Amikor Broptel elszaladt a megjelölt irányba, a fűzesek felé, Haloron utána köpött. Aztán még egyszer … És magában dühöngve elindult ő is a kereszt-árok felé. Látni akarta annak a nyomorát, akit gyűlölt, mert több volt, mint ő, annak a nyomorát, aki megütötte, látni akarta, hogyan gyötrődik apja miatt…

Lionel két hét múlva eltűnt. Az erdőben, a hegyek irányában találtak rá holttestére.

*

Broptel tudta, hogy hazudik. Mindenkinek hazudik. Magának is hazudik. Kegyetlenül keménnyé vált, irgalmatlanná – de belül égette és marta érzékenysége. Kihez fordulhatott volna? A vadászatba ölte minden erejét: eleinte csak állatokra vadászott, aztán már a falu embereit is tehetetlen dühének célkeresztjébe fogta: cselekedeteinek, a közösséget érintő intézkedéseinek mindig voltak áldozatai - a szegény még szegényebb lett, az elesett még elesettebb, a kiszolgáltatott még kiszolgáltatottabbá vált. Festett volna, verseket írt volna, de tudta, hogy senki sem olvasná ezeket. Pedig valamit tennie kellett ahhoz, hogy menekülni tudjon családja múltja és a maga jelene elől. Megírta apjához is a verset, de soha senkinek nem olvasta fel. Mindenkit okolt az elvesztett boldogságért. És nem mert senkiben bízni.

A természetbe kiérve gyakran visszaváltozott azzá a kisfiúvá, aki a cseresznyefa ágai között bújt meg, aki szívesen segített édesanyjának és büszke volt, valahányszor édesapja ránézett. Ilyenkor megint csak arra gondolt, hogy mennyi mindent szeretne szavakba önteni és színekből kikeverni mindazt, ami benne él. De hogyan? Tudta, hogy félnek tőle, hogy

gyűlölik és senki, de senki nem szereti. És megint csak a pohárhoz nyúlt és megint csak kegyetlenkedett.

Édesapja, Lionel egyszer megpróbált kitörni, sok évvel ezelőtt: nem sikerült neki. Mindenki Broptelt hibáztatta. De talán neki sikerülhet, kibújik a páncélból, leveti fegyverzetét és…igen…elmegy Marionhoz. Nagyon régen találkozott a lánnyal, és nem akart erőltetni semmit. Marion volt az egyetlen, akiben – talán – megbízna, aki felé talán kinyújthatná kezét, aki talán megragadná…az áldás az első vadászat előtt…a virágcsokor… a falu öröme és bátorítása…

Tudta, hogy Marion is várt rá valahol, sokáig várt rá. De nem tudtak mit kezdeni egymással: Broptel a falu ura, aki kiközösített, és Marion, aki szereti Broptelt, de úgy érzi, hogy közösséget nem tud vele vállalni. Most akadt egy udvarló, Patrik, a kovácslegény, a hajdani játszótárs… de Broptel erőt vett magán…muszáj elmennie Marionhoz…talán Marion segíthet neki…feszegette magáról a páncélt, feszegette, sajgó, sebekkel borítottan mert odaállni Marion elé…senkit sem szépítenek meg a sebek. Broptel mindent megtett, amit tudott, hogy páncél nélkül kopogtasson be Marionhoz.

Marion édesanyja szólt lányának, hogy Broptel keresi. Marion megriadt, azt hitte, szakításuk egyértelmű Broptel előtt is, amióta Patrik közeledésének engedett. Erre a látogatásra nem számított, félt a találkozástól, már ő is félt Bropteltől. De, amikor a falu ura belépett, Marion mintha tündéres varázslatot látott volna: nem, Broptel évek óta már, hogy nem ilyen. Nem ilyen gyermek, nem ilyen esendő, nem ilyen suta, nem ilyen határozatlan…Marion – maga sem értette, hogyan de - félelme elmúlt. Nemigen hitte, hogy mindaz megtörténik vele, ami éppen történt… hellyel kínálta Broptelt, de a férfi nem ült le, az ablakhoz ment, kinézett a kertre, a virágok színkavalkádjára, szívta magába a napsütést. Rövid, udvarias, egymás iránt érdeklődő szavak után Broptel megfordult: Marion szemben állt vele, kezeivel – alig észrevehetően - zavartan szoknyája redőit igazgatta, korán reggel fésült haja már nem volt olyan rendezett, hanem volt inkább pajkosan kócos és kesze-kusza…Broptel nézte: majd csöndesen, lassan beszélni kezdett:

- Marion, ha rád nézek, ha rád gondolok, akkor úgy érzem, még álmodhatok. Te nem tudod, mennyit álmodom rólad. Talán hibáztatsz. Nem akartam nagyapát és édesapát követni. Pedig elindultam utánuk… látod… - alig hallhatóan nyögött, megrázta fejét, mintha kínzó gondolatoktól akart volna szabadulni. – Marion, te talán

megállíthatsz…kérlek…Marion… – Broptel elhallgatott, nézte a lányt, tiszta tekintettel - olyan régen nem nézett így és olyan régen nem látták így nézni -, majd mint egy forrás, amit nem lehet elfojtani, megszólalt - … akit te szeretni fogsz, az boldog ember lesz…

- Broptel, te nem engem akarsz, hanem mentő kötélnek kellek neked.

- Nem, Marion…- Broptel anélkül, hogy érintené, lassan közeledett Marionhoz - Úristen…de gyönyörűek a szemeid…Marion, nélküled meghalok…

- Olyan vagy Broptel, mint régen – Marion Broptel arca felé nyúlt, mintha megsimítani akarná, Broptel önkéntelenül is becsukta szemét, vonásai kisimultak, de a lány az érintés előtt tétován abbahagyta a mozdulatot: messziről égette a fiatalember arcának forrósága.

Zavartan suttogta:

- Nem tudom, Broptel… Időre van szükségem. Hagyjál még egy kicsit szabadon…és eldöntöm…megígérem…

- Szeretlek, Marion. Tudod mondani nekem ugyanezt? – szavait alig lehetett hallani.

- … hát, nem is tudom, Broptel…most nem tudom, hogy tudom-e…minden úgy összezavarodott…

- Megpróbállak elengedni, Marion, de nem tudom, sikerül-e.

A két ember olyan közel volt már egymáshoz, hogy leheletük egybeért. De nem érintették egymást.

*

Marion habozása adott még reményt Broptelnek az újrakezdésre, ugyanakkor éppen ez a habozás tette rettentő feszültté: félt, hogy elvesztheti, aki esetleg mégis az övé lehetne, akié esetleg mégis lehetne. Napokon keresztül várt, várta Marion válaszát.

Marion is várt. Nem tudta, mit is kellene tennie. Az utolsó találkozás annyi mindent megváltoztatott. Ha előtte kérdezi Broptel, akkor egyértelmű nemet mondott volna neki. Annyira biztos volt már ebben a „nem”-ben…és megkönnyebbült a „nem” gondolatától is... Broptel már nem volt az, aki gyermekkorában. Nem az, akit szeretett. A falu ura lett, aki önkényesen, érzéketlenül rendezi saját és mások életét. Sokáig küszködött az emlékek varázsával, de végül sikerült a szakítás. És most megint a kétségek…Ezen az utolsó találkozáson megint csak Broptel állt előtte. Nem a nagy úr, nem a kegyetlen, hanem a megsebezett, a sebezhető …közben itt van ez a Patrik… nap, mint nap jön, kedveskedik… meg akarja nyerni Mariont… a család egyértelműen őt akarja…

Broptel szép szál fiatalember lett, mégis mindenki kerülte. Erősségét, ügyességét behízelegve ismerték el, hibáiról soha nem beszélgettek előtte, csak háta mögött. Menekült az emberek elől, nem akarta páncélját visszavenni, de a sugdolódzások így is elérték. Egyedül maradt, visszavonultsága sem mentette meg az emberek ellenségeskedéseitől … csak Marion döntene már. Hányszor, de hányszor elment volna hozzá, de most várnia kell. Milyen lassan telnek a napok…

Marion az egyetlen kapaszkodója, hogy végleg ne szakadjon ki az emberek közül. Marion az egyetlen, akit még szeretni tud, akin keresztül talán az élet benne újra utat tör magának és kiolvasztja belőle a hideg, jeges boldogtalanságot…egy öleléséért mindent odaadna…. Föladná rangját, lemondana vagyonáról, elmenne vele messzire, vagy maradna és vállalná, hogy az emberek ujjal mutogatnak a háta mögött utána … mindegy … csak Marion ölelése az övé lehetne örökké … csak Marion elfogadása ölelné át sokszorosan … mindörökké … csak Marion döntene már…

*

Azon a napon hajnalban kelt, aludni már nem tudott, de tagjait ólomsúlyok kötötték az ágyhoz. Mégis kibotorkált az ablakig, takaróját magára csavarva, térdre rogyott, arccal a falnak támaszkodva kukucskált ki a sötétségbe. Még a napfelkelte előtt pihent a természet… és az éjszakából kibontakozó árnyak hajnalban lassan, észrevétlenül, csodálatos módon színeződtek, fekete és mélykék. Fölélénkültek a madarak. Majd éledezni kezdtek a világosabb színek is, és a zöld is előtűnt a reggeli pára közül, majd az élénkebb színek, a piros, a sárga, a rózsaszín apró virágocskák…és az átnedvesedett, napfényszáradást váró barna, vörös, rozsdás avar…a sok levél …az ébredő bogarak…a csendesen, hajladozva magukhoz térő fűszálak…”Broptel – hallotta a fiatalember a felkelő nap hangját – ne mondj le rólam. Vágyakozzál rám, és én visszaszeretlek téged.”

Broptel hunyorogva védte szemét, bántotta a napfény – de arcát nem fordította el. Mozdulatlanul maradt.

A falu várta, hogy mi történik majd: Broptel úr eltűnt. Nem mozdult ki a várból. Mi van készülőben? Remény vagy rettegés? Ilyen még nem fordult elő. Az erdőkből sokszor napokig nem került elő és a falu ilyenkor föllélegzett … de hogy a várban maradjon napokon

keresztül!…Nem tetszett ez senkinek. Sejtették, hogy miért nem látják. A gyerekek nyelve eredt meg először, versikét költöttek.

„Marion öleli Patrikot,
Patrik öleli Mariont,
Valaki szíve fáj,
Valaki szíve fáj.

A napfény eláraszt,
Az eső felfrissít,
Valaki titkon sír,
Valaki titkon sír.”

Az érzéketlenség nélkül olyan sebezhető, hogy belepusztul…tenni kell valamit…Lassan visszaöltözött védőöltözetébe… a láthatatlan páncél szorongatta, de legalább csak a húsába vágott; a lelkét, a szívét többet nem bánthatta senki. Csak a magány, a további és egyre mélyülő magány; a sötét, lefelé húzó örvény – már bántotta szemét a napfény. Pedig mennyire szerette a napot!

Broptel nem bírta tovább. Egyedüllétében a fájdalomnak és rettegésnek könnyű prédájává vált. Elvesztette józan ítélőképességét. Azt hitte, tennie kell valamit.

Azon a napon, mikor a nap eltűnt a horizont mögött Broptelnek már nem volt nyugvása. Elment Marionhoz, mert félt, hogy a másik közelebb van hozzá. Nem akarta, hogy Marion végképp Patrikot válassza. Dörömbölve érkezett, szinte betört Marionékhoz. Édesanyja elszaladt Patrikért, aki két testvérével futva elindult. A lány szinte sírva nézett rá:

- Miért jöttél el Broptel, mindent elrontottál! Bár ne jöttél volna, talán holnap már téged választottalak volna!
- Magamra hagytál, kétségek között, válaszra sem méltattál! - üvöltözött Broptel. – Marion, velem jössz! Öltözz!

Marion megrettent és lassan, remegve öltötte magára ruháit.

Amikor Broptel karon ragadta a lányt, hogy kivezesse a házból, Patrik akkor érkezett meg. Broptel már nem volt ura magának, gondolkodás nélkül nekirohant Patriknak, a két férfi nekitántorodott a szegényes falnak. Patrik két testvére is azonnal ugrottak és hátulról lefogták Broptelt, aki zihálva törekedett előre még most is, egyre lassulóbb tempóban, mert nem sikerült kibontania magát Patrik testvéreinek szorításából. Még tett egy-két kísérletet a kitörésre, kiverte a hidegveríték. Lassan Marionra emelte tekintetét, mint akit kivégezni visznek, de van még egy utolsó reménye…

- Marion?... – kérdezte Broptel. – Eljössz velem?

Marion nézte, sajnálta és félt tőle. Alig észrevehetően nemet intett a fejével. Broptel nem bírt magával és ordítani kezdett:

- Akkor pedig meghalsz, Patrik! – újabb lendületet vett, de nem tudott nekimenni vetélytársának, mert a testvérek nem engedték el. Broptel addig hadakozott, amíg ki nem fulladt, kitörési kísérleteiben már nem volt meggyőző erő. Elengedték és ő négykézláb a földre esett. Patrik megszólalt:
- Broptel, kihívlak párbajra; verekedjünk meg holnap.
- Életre-halálra!
- Rendben, elfogadom, Broptel – válaszolt csöndesen a gyerekkori játszótárs, majd megvárta, míg Broptel összeszedi magát, és elmegy. Noha gyengének bizonyult, mégis volt benne valami megfoghatatlanul tiszteletreméltó, valami félelmetes komolyság, ami miatt senkinek még csak eszébe sem jutott a gúnyolódás. Méltó ellenfél lesz… Mikor hallották az elhalkuló lódobogást, Patrik intett testvéreinek, hogy menjenek ők is. Távozóban megállt Marion előtt:
- Nem lesz semmi baj, Marion. Úgy lesz, ahogy lennie kell.

Marion egy szót sem szólt. Fejét lehajtotta, Patrik pedig testvérei után ment. Amikor édesanyja Marionhoz lépett, észrevette, hogy lánya remegve zokog, hang és könnyek nélkül.

*

A sokaság körülállta a párbajozókat, akik puszta kézzel és botokkal vívtak egymás ellen.

- Kérem Broptel úr! Kegyelmezzen meg neki! – kiáltották be többen is.

Broptel Marionra nézett, miközben a hanyatt fekvő Patrik mellkasán ült, és a botot magasan fölemelte. Patrik még igyekezett kiszabadulni; a párbaj elején valahol bízott benne, hogy ő fog felülkerekedni, hiszen a gyerekkori birkózásokban is ő volt az ügyesebb, és elgondolta, hogy majd kegyelmet ad a gyengébbnek bizonyuló falu urának. Tartozik ezzel Broptelnek: emlékezett, amikor a kis Broptel szava mentette meg őt a túlhevült fiúk ütlegelésétől. A párbaj előtt magáénak tudhatta a bíztató tekinteteket, úgy érezte, mintha izmai ereje megsokszorozódna. De most mégis ő volt a vesztes helyzetben és a játszma véresen komolynak bizonyult. Patrik nem tudott szabadulni, látta a régi játszótárs arcát maga fölött, látta rajta a habozást, az orrán és fülén csíkban szivárgó vért, kócos, portól és izzadtságtól összeragadt haját, alig észrevehetően meg-megránduló arcvonásait. Követte Broptel tekintetét és meglátta Marionot, aki egy kerítésoszlopba kapaszkodott kissé meggörnyedve. Apró mozdulatokkal folyamatosan nemet intett fejével, mint aki rosszat álmodik, és a képeket próbálja hessegetni. Broptelnek intette, hogy ne tegye meg.

- A kihívás életre-halálra szólt! – kiáltotta el magát hirtelen Broptel, és még mielőtt bárki föl tudott volna ocsúdni, lecsapott a bottal. Megtörtént, Patrik azon nyomban meghalt. Broptel végleg elveszítette Marionot.

*

Félelem és gyűlölet költözött a szívekbe. Volt Broptelben egyfajta sutaság, ami emberivé tette a lassan szörnyeteg zsarnokká alakuló embert. Ez visszatartotta a népeket. Emlékeztek a kis Broptelre, az adakozó, jó és nyíltszívű kisfiúra, és most is látták Broptelben a gyermeket, a suta félénkség átütött a kegyetlenségén, a sutaság, amellyel édesanyjához menekült, amikor medvét hoztak a faluba, a sutaság, amellyel a kis Marionra nézett a vásári forgatag kellős közepén, amikor a lány a csokrot nyújtotta át neki, és Broptel szégyenlősen körülnézett, és lángoló arccal elfogadta a virágot. Mindenki megszerette ezt a kisfiút. De hova tűnt? Az öregebbek még emlékeztek Hartvigra is, Gotárdra és Lionelre. Lionellel is mi lett? Mik ezek a szörnyű változások?

Broptel felküszködte magát, egy-két tántorgó lépés után megállapodott és kissé hajlott testtartással megállt az élettelen test mellett. Akkor mindenki láthatta volna, mindenki, hogy ez az erős, kegyetlen úr, ez a megingathatatlan, kisfiú lett újra, aki legszívesebben elpityeregné magát… alig észrevehetően, de egyik lábáról toporgott a másikra és szája széle

legörbült, tekintete üldözött vadéhoz volt hasonló, ahogy zihálva körbenézett a sokaságon … mint egy kisgyermek, aki védelem reményében keresi édesapját a nagy szorongattatásban … Mindenki láthatta volna. De senki sem látta.

A veszteség ennél sokkal nagyobb volt.

Talán most, talán most meg lehetne ragadni a karját, és visszahozni a fertőből, az örvényből. De most már végképp senki sem akart rajta segíteni. Nem tudták, mit akarjanak. A halálát ennek a kegyetlen felnőttnek? De akkor annak a gyermeknek, az olyan sokszor titokban is segítő kis Broptelnek a halálát is akarnák. Az emberek döbbenten álltak: ilyen megtörténhetett közöttük! Senki nem szólt, még az áldozat rokonai sem, Patrik testvérei sem mozdultak. A döbbenet és a félelem volt a hatalmas úr. A poroszlók is tétován ácsorogtak.

*

Akkoriban érkezett a környékre egy vándordiák, aki az egésznek tanúja volt, és aki hírből hallott már a falu kegyetlen uráról. Kissé a mellette álló felé fordulva, de Broptelre nézve a beállt csöndben a szavak önkéntelenül csúsztak ki ajkán:

- Nem gondoltam, hogy ilyen szép ember.

A szavak hallatán Broptel már fölegyenesedve, egész testével fordult a diák felé, mellkasa még mindig a küzdelem hevétől zihált. A diák láthatta az arányos, nyúlánk, de erős alkatú fiatalembert, aki egyáltalán nem volt félelmetes. Tekintetük csak pár pillanat múlva találkozott, ahogy Broptel lassan ránézett. A diák nem hitte, amit lát. A gyilkos őrá néz, nyilván meghallotta, amit mondott, és mégsem egy kegyetlen embert látott ebben a nagy úrban, nem egy vérért lihegő vadállatot, hanem mély, de mégis fegyelmezett kétségbeesésről árulkodó arccal találta magát szemben, olyan mély kétségbeeséssel, ami a szakadékból kikapaszkodni akaró ember utolsó erőfeszítését tükrözi.

Broptel feléje lépett, kissé terpeszben állt meg, lábait erősen megvetette. Az emberek elhúzódtak. Broptel hirtelen azzá vált a diák szemében is, aminek hírből ismerte. Megrettent, ő lesz a következő. Hirtelen a földön fekvő szerencsétlenül járt falubelire tekintett, majd visszakapta pillantását. A falu ura pedig behunyta a szemét, majd lassan kinyitotta, és

keresztül nézett a diákon. Messzire nézett, mint valami sivatagi vándor, aki oázist vél felfedezni a távolban. Már nem látta a diákot, aki földbegyökerezett lábbal állt előtte:

- A lovamat! – kiáltotta parancsolólag, majd mikor az állatot hozzá vezették, és felszállva a nyeregbe az erdők felé távozott, akkor az öreg szabó a diák felé bólintott:
- Nagy szerencséd van, fiam! Menj el a környékről.

A diák meg is fogadta a tanácsot.

* * *

Haloron és Gerel voltak az elsők, akik összesúgtak: ez így nem mehet tovább! Mindannyian elpusztulunk, kiszámíthatatlan, őrült lett a falu ura. Nem ejtették ki a nevét, nem mondták, hogy Broptel, különösen Gerel óvakodott ettől, nagyon emlékezett még az elengedett ötven botütésre … de egyáltalán nem volt hálás Broptelnek, akit akkor ünnepeltek a közbenjárásáért. Nem, mert emiatt a kis taknyos miatt került megalázó helyzetbe! Miért nem fogta jobban a lovát, ha egyszer vadásznak képzelte magát?! Ha tehetné, újra és újra lekeverné neki azt a pofont. Hányszor megtette már képzeletben! Ugyan! Dehogy Patrikért! Azért a szerencsétlenért, akinek nem volt annyi esze, hogy ravaszabbul álljon ki a nagyúr ellen?! Milyen ostoba, most ott fekszik, kinyúlva. Nem ér az a félnótás annyit! De magáért igen! Gerel magáért visszavágót venne … talán, ha okosan játszik, akkor most eljött az idő! Karon ragadta Haloront és hangosan szólt mindenkihez:

- Emberek, valamit tennünk kell! Hoel úr egyedül van! Nem olyan erős, hogy ne szállhatnánk szembe vele! – maga mögé, a földre mutatott - Nézzétek! Mit vétett Patrik? Mindannyian szerettük és most elvesztettük. Semmit sem tettünk érte. – Most néhány asszonyból föltört a zokogás. A férfiak is csak most kezdtek magukhoz térni. Patrikot letakarták egy színesre szőtt pokróccal. Marion még mindig csak állt, görnyedten, kapaszkodva a kerítésoszlopba. Nem hitte, hogy valóság az, ami történt. Arra várt, hogy valaki fölébressze. De megint csak Gerel hangja hasított a levegőbe:
- Haloron velem jön, valamit kitalálunk. – Haloron bólintott - Mindenki eszére és leleményességére szükségünk van. Nem hagyhatjuk, hogy egy valaki kénye-kedve szerint bárhol és bármikor lecsapjon ránk a halál. Nem akarom a nagyúr halálát, de meg kell állítani. Ha másképp nem, inkább hulljon ő, mint szeretteink… Aki ugyanezt akarja, az tartson velünk, hátha a halál nélkül is újra béke köszönt ránk, és újra felvirágzik a falunk!

Az öregek némán hallgatták, nem hittek neki, nem hitték, hogy nem akarja Broptel halálát. Mitől is változott volna meg hirtelen? Patrik halálától? Nem, nem változott ez a Gerel; álnok kígyó maradt, mint ahogy az is volt, amióta ismerték! Igazi megoldást akartak. Néhányan az erdő felé néztek, lassan eltűnt szemük elől az egyre kisebbedő porfelhő – Gotárd lovagolt ki arra annak idején. Néhányan Patrik családjának segítettek – voltak, akik pedig hazaindultak, döbbent mozdulatlansággal a lelkükben. Nem tudták mi tévők legyenek.

Broptel és Patrik néhány gyerekkori játszótársa indult el Gerel és Haloron nyomában. Ők valóban azt akarták, hogy visszakapják a régi Broptelt, ha már Patrikot elvesztették. Túl nagy az ébredés ára! Korábban kellett volna megébredni, korábban kellett volna eszmélni, nem lehetett volna engedni, hogy idáig fajuljanak a dolgok. Broptel a falu ura, de közülük való volt: ezt senki sem vitatta. Az ő játszótársuk volt, és nem is akármilyen! Tisztelték és szerették; még a durvább csínyeket is megejthették vele, mert nem élt vissza helyzetével. Közülük való volt, akár Patrik. Tudták ezt jól, és érezték a felelősségük súlyát, az eddigi hallgatásuk súlyát, az eddigi lustaságuk és elzárkózásuk súlyát. Segíteni akartak Patrikon is azzal, hogy Broptelen segítenek.

Gerelnek igaza van: meg kell állítani, de ne a halála legyen az ár! És nem vették észre, milyen óvatlanul belesétáltak Gerel és Haloron csapdájába. Az öregek figyelmeztették őket, hogy a két bosszúvágytól lihegő ember eszközeivé válnak. De Gerel, a szócső, a bosszúterv észbeli szerzője rafinált ember volt. Néhány fiatalt így is megtévesztett.

Sokan a falubeliek közül pedig – ha őszintén magukba néztek - egyre jobban iszonyodtak Broptel úrtól és maguktól, mivel a halálát kívánják. Mégis a szívekben egyre erősebb lett az utálat érzése. Broptel úr nagyon elvetette a sulykot; elkezdett szerveződni az ellenállás. Nem nézték, ki a vezető: Gerel pedig egyre inkább képviselte azt a hangot, miszerint nagyobb veszély a nagyúr jelenléte, mint a vele való szembeszállás.

* * *

Broptel látta a ló nyakán gyöngyöző izzadságcseppeket, de hajtotta az állatot, hajtotta tovább. Az erdő kezdett fölfelé kapaszkodni, a talaj egyenetlenebbé vált, öklömnyi kődarabok gördültek vissza a ló lépései nyomán. Broptel már csak hagyta a lovat, nem fogta vissza, nem is irányította, hagyta, hadd menjen, amerre akar. A ló egyre tétovábban oldalazott felfelé a

kapaszkodón, a belógó tövises cserjék meg-meg sértették lábát. Gazdája lassan ráborult nyakára, gyengéden ölelte, leengedett kezében a kantár cél nélkül lifegett.

Kis tisztásra érkezett, melyről kilátás nyílott a messzi falura és az azt körülölelő sík vidékre. A ló megállt, nézelődött. Jobb első lábát még emelgette egy ideig, de már nem lépkedett. Broptel behunyta szemét, feje egyre erőteljesebben zsongott. Izzadsággal és vérrel maszatolt arcán az izmok megfeszültek. A kapott ütések nyoma kékülni, pirosodni kezdett. A fájdalom, a fáradtság csak most hatolt tudatáig, de nem volt ereje velük foglalkozni. Nem hitte el, hogy Patrik nem kel föl többé … mintha nem is vele történtek volna a dolgok … a baj csak az volt, hogy tudta, hogy vele történtek. Tudta, hogy ő tette …

Elmondani…elmondani…elmondani… - feszítette Broptelt, annyira, hogy hangosan is kiejtette a gondolataiban lüktető szavakat. Fejét kissé felemelte, majd óvatosan körülnézett. A lombok zöldjéből előtűnő játékos levélkék csillogó tánca a fény-árnyékban, a szellőben ritkásan szálló lószőr, a keringő bogárkák halk zümmögése, az erdő illata, a nemrég keményen dolgozó két test szaga, a számtalan kis élőlény neszezése, a ló fel-felhorkanása … enyhe ringatása … Mintha a gyermekkori szeretet venné körül megint, mintha az ölelné, mikor az erdőben járt … mennyiszer kijárt azóta is az erdőkbe, a hegyekig, fel, sokszor túl a határokon … – *édesanya* – nyögte halkan - … *sírni…sírni…sírni…* - mellkasát majd szétvetette a feszültség, tagjaiban a szorítás és az őt körülvevő tágasság együtt elviselhetetlen volt.

A ló oldalazó léptekkel megfordult. Broptel üvölteni akart, de minden ereje elhagyta; mögötte az erdő, maga előtt pedig a széles vidék, nézte a mezőt, lélegezni alig tudott, mintha hatalmas sebességgel zuhanna a föld felé, a levegő pedig betömné száját, orrát; üvölteni egyet, hogy ez az akadály megszűnjön, hogy újra lélegezhessen; hogy ne érezze azt a fájó szeretetet, amelyben vigasztalást talált, de amiben már nem hitt, üvöltve megszabadulni a kíntól, de csak suttogva préselődtek keresztül ajkán a szavak – *elmondani … elmondani … elmondani …* - észrevette a boglárkákat a fűben, nyeregben előre dőlten, elhagyva magát, a ló oldalán egyre lejjebb csúszva nézte a kis sárga fejecskéket – *elmondani… elmondani…* - suttogta minden lélegzetvételkor, lelógó karjával nyúlt a virágocskák felé és csúszott lejjebb-lejjebb, a ló oldalán – *nincsenek szavak rá…eltűntek…nincsenek szavak…nincsenek szavak…nincsenek szavak…*

A ló idegesen topogott. Nem értette gazdáját. Broptel ekkor érezte meg, hogy valaki figyeli. Érzések, megérzések … ugyan … Szemét újra behunyta, fáradt volt, nagyon kimerült. Igazából csak el kéne engednie a kantárt, és lecsúszni a lóról, belehuppanni a fűbe a boglárkák közé, fölolvadni a morzsalékos földben – *nincsenek szavak … nincsenek … nincsenek …* - mintha édesanyja ölelését akarná visszakapni, fejét úgy nyomta a ló nyakához, jobb kezét mellette csüngette lefelé a virágok felé – *nincsenek…ugye? …nincsenek…*

És ekkor ráfelelt egy hang:

- Nincsenek…

Broptel hirtelen mozdulattal visszahúzta magát a nyeregbe, most már bizonyos, hogy valaki tanúja volt annak, amiről azt hitte, senki sem látja, senki sem hallja. Körülnézett és meglátta. Egyből felismerte. Hallani már hallott róla. Ő volt az erdők remetéje, akit csak úgy hívtak, hogy a Rettenetes. Igazából senki sem tudta, hogy valóban létezik-e, vagy sem. Még azok, akik találkoztak vele, azok is elbizonytalanodtak elbeszéléseik során, hogy a valóságról számolnak be, vagy csak a képzeletük játszott velük. A vélemények megoszlottak létezésének tényéről.

Broptelnek azonban már minden olyan valószerűtlennek tűnt, hogy egész természetesen fogadta a remete hirtelen megjelenését. A remetéről mindenféle legendák szálltak. Ha Broptel előre tudta volna, hogy most a Rettenetes fel fog bukkanni, akkor talán tartott volna a találkozástól, de így olyannak tűnt, mintha régóta ismernék egymást, mintha Broptel hazament volna. Nem is olyan ijesztő ez a remete … kissé talán különös a megjelenése, a szakálla, torzonborz haja, de kétségtelenül semmi félelmetes nincs benne. Broptel száját önkéntelenül hagyták el a szavak:

- Tudsz nekem segíteni?

- Szóval te is segítségre szorulsz? – mosolygott a remete, mint mikor a játékból, csavargásból hazatérő kisfiút kérik számon szülei, és szidás helyett magukhoz ölelik az elfáradt a kis hazatalálót.

Broptel már megtapasztalta, hogyan törik össze a nagyság, a félelmetes hírnév alatt – és talán a remete is megtapasztalta ezt már néhányszor. Elvárások, előítéletek, kirekesztések!

Szörnyű, szörnyű dolgok ezek, kerékbe törik az embert, kettétörik a megroppant nádszálat, eloltják a pislákoló mécsbelet. A remete nézte a lovast. „Nem is olyan rettenetes ez a remete, talán még mosolyog is?” De ami a legfőbb: mert Broptel szemébe nézni. Egyenesen, nyíltan. Nem mereven a félelemtől, vagy üresen, szolgaként, protekcióra éhes, számító tekintettel, nem rettegve kapkodta tekintetét jobbra-balra: végre valaki, aki emberként nézett rá. Broptelt megbabonázta ez a közvetlenség, melynek emléke is már-már lassan kikopott, olyan régen találkozott ilyen tekintettel.

- Tudod, ki vagyok?
- Talán te vagy Broptel Hoel. – kérdőn nézett fel a fiatalemberre.
- Igen.
- Akkor Isten hozott, Broptel!

Broptel. Milyen régen szólították így! Talán csak Marion és Patrik, de akkor neve nem hatolt a szívéig. Most, mintha megint tudná magáról, hogy kicsoda. Lassú mozdulattal leszállt a lóról, a remetének háttal állt meg, oldalán nedvességet érzett, odatekintett, most vette csak észre, hogy vérzik, térde megroggyant, de nem esett el, a nyeregben megkapaszkodott. Még mindig lova felé fordulva, fölhajtotta felsőruházatát és úgy látta, sebesülése nem túl komoly. Ekkor tűnt föl előtte Patrik arca … most kezdett beléhasítani igazán, hogy mit tett, hogy milyen hiányt okozott másoknak … és magának…

- Tudod, mi történt? Tudod, mit tettem?
- Ha tudom, hogy te vagy Broptel, akkor azt is tudom, hogy mit tettél.

A Rettenetes hangja nem volt vádló, nem volt haragos: hihetetlen módon természetes volt. De ha mindezt tudja, akkor hogyan állhat le beszélgetni egy gyilkossal?! Miért nem ítéli el? És egyáltalán honnan tudja, hogy mi történt?! Broptel lába remegni kezdett, egy lépést sem tudott volna tenni, úgy érezte, összeesik. A remetének még mindig háttal, kapaszkodva, fejét lehajtva, felmentést várva halkan megkérdezte:

- Szerinted rosszul tettem, amit tettem?
- Igen – volt a válasz. Broptel hallgatott, a remete folytatta – De még mindig megváltozhatsz.
- Hosszú volt ez a néhány év…
- Igen.

- Most aludni fogok – Broptel végre eleresztette a kapaszkodót és a fűbe rogyott. A boglárkák közé. Kezét ernyedten maga mellé engedte. Így ült egy perce már, amikor a remete megszólalt:
- Feküdj le, és aludj … na, feküdj le.

Broptel fájdalmas nyögéssel feltápászkodott. Arca elgyötört volt: valóban nem csak a mai nap csatája áll mögötte, hanem az elmúlt évek minden külső-belső viadala, látszólagos győzelmei, sorozatos bukásai. Az erős ember, aki a leggyengébb az összes közül. Most talán tényleg megpihenhet egy kicsit.

- Ugye, már vége? – kérdezte a Rettenetest, mintha az tudná a választ.
- Igen. Vége.

A sebek a páncél alól most kerülnek elő, most lesz még csak a verekedések, ütlegelések utáni fájdalom előtörése … nincs vége, a küzdelem tart. És nincs kiút, nincs győzelem … újabb csaták következnek, újabb páncélok, újabb elfalazás…

- Hallod, Broptel? Vége. – szólt megint a remete gyengéden, kezét a fiatalember vállára tette.
- Te jó Isten, végre – zokogott fel Broptel. A kisgyermek – hosszú- hosszú idő után - végre előtört belőle, olyan régen várakozott a falak mögött, a sötétben, és most előbújhatott. A legörbülő száj végre megnyílhatott, a könnyek megeredtek … Broptel rövid időn belül, megnyugodott, leereszkedett a fűbe a ló mellé, arccal a föld felé végignyújtózott, a ruhájára és hajára tapadt por és vér megfestette a zöld füvet … a következő pillanatban elaludt. Nem hallotta a remetét:
- Végre itt vagy, Broptel. Végre itt vagy. Már nagyon vártalak.

* * *

A vesperás idejéhez közeledve tudta meg a király, hogy a tükör valóban létezik. A hírhozó futárt elküldte, hogy pihenjen, mert hosszú útról érkezett meg. Fölkelt trónjáról, és a palota ablakához lépett. Körültekintett a vidéken, a messzire vezető utat látta, mely az erdő előtt kétfelé ágazott. Az est beállta előtt a mezőkről az emberek hazafelé tartottak, a vár erős falai közé. A királynő a terem végében állt és intett az udvarhölgyeknek, hogy elmehetnek. Nézte férjét, aki Isten segítségével újra összefogta a széteső országot, és akire most újabb

kaland vár. Szívében hálát adott, hogy láthatja ezt a csodát. Hamarosan sor kerül leányuk esküvőjére is, aki a szomszéd herceg jegyese: az ország ereje ezzel a friggyel végleg megszilárdul. A narancssárga nap lemenő sugarai csodálatosan megfestették a palotát és termeit. A kisharang megszólalt, mindenki elindult a kápolnába az esti szertartásra. A király megfordult, karját nyújtotta a királynőnek, majd egymás mellett ők is elindultak a vesperásra.

Másnap az ebédnél egy hely üresen maradt. A király körültekintett és intett, hogy ne várjanak tovább. Előimádkozta az asztali áldást, és enni kezdtek. Mindenki érezte, hogy a mai nap nagy dolgok veszik kezdetüket. Az ételeket sorra felszolgálták, mindenki evett és nem szólt egy szót sem. Vártak. Végül a király megszólalt:

- *Ki tud Lancelotról, legkiválóbb lovagomról, akit a legjobban szeretek?*
- *Három napja lovagolt ki az erdőbe – felelte Sir Mornulligh.*
- *Keressétek meg őt, beszélni kívánok vele – jelentette ki a király.*
- *Felesleges megkerestetni, királyom, megérkeztem – lépett be páncélzatba öltözve Lancelot a nyugati kapun: mosolygott, de tekintete szomorú volt. A király elé érve térdet hajtott és üdvözölte az uralkodót. A király intett, hogy keljen fel, majd az üres székre mutatott és így szólt Lancelothoz:*
- *Imádkozz, és utána lakjál jól asztalunknál!*

Noha Lancelot három napja nem evett, csak forrásvízzel és erdei bogyókkal táplálkozott, nem kapkodott az evéssel, és alkatán sem látszott, hogy ereje megfogyatkozott volna. Mire mindenki végzett, addigra Lancelot is befejezte az ebédet.

A király intett:

- Kérlek titeket, hogy mindegyikőtök hagyja el a termet. Lancelot, te maradj egyedül velem.

A lovagok örültek, hogy kaland veszi kezdetét, mert már régen nem történt semmi csodálatos az udvarban, de sajnálták, hogy nem vehetnek benne részt.

- Fiaim, – nyugtatta őket a király – rátok is nagy szükségem van, de ez a kaland most nélkületek kell, hogy megtörténjen.

Mindenki megbékélve hagyta el a termet, két lovagot kivéve, akik Lancelot unokafivérei voltak: ők morgolódtak és mellőzöttségüket nem tudták szívből elfogadni. Meghajolva ők is kimentek. Tekintetük találkozott Lancelot tekintetével.

Mikor magukra maradtak, a király izgatott hangon megszólalt:

- Lancelot, a tükör létezik. Nem mese, hanem valóság. Jól meggondoltam, nekem szükségem van arra a tükörre: az ország kormányzásához tudnom kell, hogy kinek mi lakozik a szívében. Ha ebbe a tükörbe belenézek, akkor meglátom a velem szemben álló ember lelkének legrejtettebb zugait is.

Lancelot elszomorodott. Szíve választottja a király leánya volt, Yvonne. Lancelot remélte, hogy egyszer, szolgálatai és hűsége fejében megkaphatja az engedélyt a házasságkötéshez. Szerelmét titokban tartotta, elég volt neki Yvonne barátságos tekintete, és tudta, ha valaha megkéri a kezét, akkor a leány igent fog mondani. Néhány hónapja, amióta a király eljegyeztette leányát a szomszéd ország hercegével, Lancelotot emésztette a szerelem. Kerülte Yvonne-t, ha lehet a palotától is távol tartotta magát, nehogy titka egy óvatlan pillanatban kitudódjon. És most a király arra kérte, hogy hozza el a tükröt, amely leleplezhetné szenvedélyét, fájdalmát és vakmerőségét: azt, hogy szereti a királylányt.

- *Királyom, veszélyes ez a vállalkozás. Nem vagyok méltó ilyen kihívásra.*
- *Mit mondasz, Lancelot?! Te vagy a legkiválóbb a lovagok közül! Te vagy a legféltettebb kincsem, és mégis téged küldelek egyedül, mert benned bízom meg, a te tisztaságodban, a te bátorságodban – a király a lovagra nézett és szívét nagy szomorúság töltötte el. Látta Lancelotban az erőt, a jövőt és azt is látta, hogy Lancelot nem látja mindezt magában.*
- *Megrettentél, Lancelot?*
- *Nem, Uram, királyom – Lancelot tekintetének egyenessége és nyíltsága szavak nélkül is meggyőzte volna a királyt – szívesen lemondok, akár az életemről is, ha azzal neked teszek szolgálatot.*
- *Akkor tedd meg, Lancelot! Tudom, hogy győztesen fogsz visszatérni.*
- *Megteszem érted, uram.*

Lancelot térdet hajtott, a király kezét a lovag fejére téve megáldotta, majd átölelve felsegítette és így szólt:

- Most pedig, Lancelot, a legjobb a legjobbak közül, menj és feküdj le. Holnap nagy út vár rád, pihenj. Percevallal rendbe tetetem a fegyverzeted, a lovadat is előkészítjük és a holnapi szent hálaadáson a te küldetésedért könyörgünk Istenhez.

Lancelot erős, férfias és szép arca nyugodt volt, amikor távozott: szívébe azonban beköltözött a félelem és a szomorúság. Engedelmesen lepihent, de nyugtalansága nem engedte a felfrissülést. A vesperásra elment a többiekkel: mindenki őt nézte és mindenki szívét büszkeség töltötte el, hogy ez a kiváló lovag az ő udvarukból indul a nagyszerű kalandra. Lancelot leült helyére, tekintetét azonban félt felemelni: nem mert Yvonne-ra pillantani, nehogy mindenki előtt lelepleződjön féltve őrzött titka.

Amikor a szertartás végén Lancelot azt hitte, egyedül maradt a kápolnában, Yvonne hozzálépett és kedves hangon megszólalt:

- *Lancelot, búcsúzni jöttem, és minden jót kívánni, Isten segítsen meg az utadon.*

Lancelot felemelte lehajtott fejét és tekintetük találkozott. Lancelotot forróság öntötte el, Yvonne pedig megremegett, rádöbbent a lovag titkára:

- *Istenem – suttogta, és csöndesen elsírta magát.*

Lancelot visszatért a szobájába és a mosdótál fölé hajolt, hogy arcát lemosva szabaduljon az égető kíntól. Nagy gondban volt, kétségek gyötörték. A királynak hűséget esküdött és ezt meg is fogja tartani, de ha Isten kegyelméből mégis csak megszerzi a tükröt, akkor kiderül szíve legféltettebb titka. A víz fölé hajolva szembenézett önmagával, látta lázas tekintetét, belelátott saját magába: szíve szerint inkább választaná a királylányt, Yvonne-t, aki szereti őt, ez kiderült a búcsúzás során; de akarata szerint választja inkább a királyhoz való hűséget. Végleg elhatározta magát: nemcsak akaratával, hanem most már szívében is döntött. Elmegy a tükörért, még ha életét is kell áldoznia megszerzéséért.

Az éjszaka sötét volt, nem volt segítség, a szorongás körülvette Lancelotot, aki nem tudott aludni, és a palota szobájának plafonján egymást kergető árnyakat figyelte. Perceval egész éjjel munkában volt, hogy a lovag másnap rendben, teljesen ép felszereléssel és kipihent lóval indulhasson útnak. Képzeletében Lancelot aludt és erőt gyűjtött a nagy kalandra.

*

Broptel hirtelen nyitotta ki a szemét. A remete mellette ült és néhány fűszállal játszadozott. A nap lemenőben volt, a ló fel-felhorkant.

- Jól vagy? – kérdezte a remete.
- Igen – felelte alig hallhatóan Broptel. Elviselhetetlen fájdalom áradt szét tagjaiban, az oldalán kapott seb különösen élesen hasított. A Rettenetes felállt, és felsegítette a fiatalembert.
- Gyere, elmegyünk a patakhoz. Segítek lemosakodni.
- Sokat aludtam? – kérdezte Broptel.
- Sokat.
- Nem kerestek? Nem jöttek utánam?

A remete nemet intett a fejével. Broptel csodálkozva érezte, hogy lábai még mindig remegnek. A Rettenetes hozzá lépett, hogy elsegítse a patakhoz, ahol egy kis barlang volt. De Broptel eltolta kezeit és egyedül akart menni. Pár lépés után azonban megszédült és négykézlábra esett, majd arcra.

- Gyere, úgy látom, mégis csak elkél a segítség.

Broptel lassan hanyatt fordult, majd nem mozdult, hanem visszaemlékezve megszólalt:

- Lancelottal álmodtam.
- Tudom - bólintott a remete.

Broptel ránézett. Csak egy pillanatra csodálkozott el, majd újra kérdezett:

- Szóval még mindig azt mondod, hogy nem késő megváltozni?

De a választ már nem tudta megvárni, enyhe émelygést érzett, majd hirtelen elsötétedett előtte a világ.

*

Lancelot fél napja haladt az erdőben. Testét mérhetetlen fáradtság, lelkét pedig erős csüggedés kerítette hatalmába. Bár dél fele járt az idő, az erdő egyre sötétebbé vált, a kocsiút ősvénnyé szűkült, az ágak benyúltak a lovag elé és kopogtak a páncélon. Lancelot leeresztette a sisakrostélyt.

- *Istenem, segíts, könyörülj rajtam – sóhajtott fel időnként, és lovagolt tovább.*

Biztos volt abban, hogy küldetése nem járhat sikerrel, azt gondolta, hogy csak vesztes lehet. Vagy szerelme marad beteljesületlen, vagy meghal vakmerőségéért. Ekkor susogást, huhogást és mindenféle félelmetes zajokat hallott. Ereiben megdermedt a vér; a hős lovag, aki a haláltól sem fél, hogy a királyt szolgálja, megrettent. Itt a vég. Még sehová sem jutott, de ezek nem mindennapi hangok: talán a halál jött el érte, mert itt ér véget az útja. Megállította lovát.

A titokzatos hangok egyre közelebbről hallatszottak, a szél is megélénkült és borzolta a fákat, bokrokat, a zöld levélkék úgy kavarogtak az apró forgószelekben, mint ősszel hullanak a száraz levelek: a ló idegesen topogott. Lancelot lelépett a földre és fennhangon megszólalt:

- Kik vagytok?

- Mi vagyunk, akik segíteni akarunk neked. A királyod tévedett! A tükröt nem neked kell elhoznod. Miért nem fordulsz vissza? Ostobaság elmenned! Yvonne is szeret! Nem akarhatják a halálodat, csak azért mert valami nagy dologban hisznek! És te is inkább Yvonne-t akarod, mint a királynak tett hűségedet – búgták és énekelték a hangok.

- Takarodjatok! Hiábavaló beszédet akartok eladni nekem. A hűséget megesküdtem, és eskümet megtartom.

- Ugyan, Lancelot – búgtak tovább a hangok – hiszen magad is tudod, hogy ez balgaság. Fordulj csak vissza!

- Ki küldött titeket, hogy megtévesszetek engem?! – kiáltott Lancelot kétségbeesetten és előrántotta kardját, hogy megvívjon a félrevezetővel, bárki is legyen az.

- Nem karddal küldött minket, – nevettek a hangok – ellenünk a kardod nem használ semmit. De miért is akarnál ellenünk kelni, amikor a javadat akarjuk, és te is jól tudod, hogy igazunk van. Fordulj vissza, Lancelot, te hős lovag!

- Legyek engedetlen?! – kiáltotta Lancelot egyre kétségbeesettebben, hát hol marad a segítség? Leszállt a lóról.

- Nem, soha nem leszek engedetlen! – határozott.

- Ne engedetlen legyél, de ne is legyél ostoba! – énekeltek, búgtak a hangok.

Lancelot leeresztette karját, kardját maga elé a fölbe szúrta. Fölemelte sisakrostélyát, hogy jobban lásson, ajka kiszáradt tehetetlenségében, tépelődésében. Ekkor előtte, ott, ahol a kardot leszúrta, víz bukkant elő a földből, kis ér csörgedezett. Lancelot elepedt egy korty friss vízért.

- *Ne igyál belőle, Lancelot! – visítottak fel a hangok – Ne igyál belőle, mert meghalsz!*

Lancelot rémülten megremegett, mégis féltérdre ereszkedett és kesztyűjét levéve edényt formált tenyeréből, hogy vizet vehessen belé.

- *Ne igyál, Lancelot! Ha abból iszol, akkor meghalsz! – sikítoztak a hangok.*
- *Iszok belőle: ha nem halok meg, akkor hazudtatok és folytatom az utamat, ha pedig meghalok, akkor végre megszabadulok életem kínjától!*

Lancelot fölnézett az égre:

- *Istenem, könyörülj rajtam! – szólt csendesen, lehajolt és ivott a forrásból.*

Ereje megújult, az erdő megvilágosodott, a titokzatos hangok eltűntek. Lancelot pedig megköszönte Istennek a csodálatos közbelépést. Krisztus Urunk kegyelméből most már ő is tudta, hogy küldetése van. Amikor az éj leszállt kis tüzet gyújtott, hogy távol tartsa a vadállatokat és egy terebélyes tölgyfa alatt lepihent a fűbe aludni. Csak egy takarót terített magára.

*

Broptel az oldalán feküdt, foszladozó takaró védte az éjszaka hűvösétől, kis tűz pislákolt egy lépéssel mellette. Fejét sem mozdítva körülnézett és megelégedett azzal, amit látott. Sötétség mindenhol. Csak a kialvóban lévő tűz nyújtott némi vöröses megvilágítást. Még meglátta a mellette nem messze pihenő remete összekuporodott alakját, talán rájött arra is, hogy barlangban vannak, de mikor szemei lecsukódtak, az álom megint hirtelen lepte meg…

*

Lancelot a nap első sugaraival kelt. Körülötte minden harmatos volt, a takaró azonban megvédte páncélját a hajnali nedvességtől. Felült lovára, hogy folytassa útját, amikor hirtelen előbukkant egy hölgy. Nagyon szép és kedves arca volt, mosolyogva így szólt a lovaghoz:

- *Ne félj, Lancelot, az első próbát kiálltad. Az engedelmesség és a hűség nagy erény.*
- *Ki vagy te, szép Úrnő? – kérdezte Lancelot.*
- *Ha szükséged lesz rá, majd megtudod – válaszolt titokzatosan a hölgy, majd vidáman folytatta – Most segíteni jöttem neked. Még áll előtted egy-két próbatétel: azonban győzedelmeskedhetsz. Jól figyelj rám: hallgass a szívedre, és bízzál. Bízzál Istenben, aki megsegít téged.*

Lancelot megköszönte a tanácsot és felajánlotta a hölgynek, hogy visszakíséri oda, ahonnan jött.

- *Köszönöm, Lancelot, de nincs szükségem rá. A fák mögött kolostor áll, oda térek vissza. Te folytasd az utadat!*

Lancelot nézte a hölgy távolodó alakját, majd amikor az eltűnt a fák között, folytatta megkezdett útját.

*

Broptel madárcsicsergésre ébredt. A remete már korábban felkelt és elment. A nap sugarai éles nyílként hatoltak a barlang sötétségébe. Broptel meztelen testére csavarta a foszladozó takarót, föltápászkodott és kibotorkált a fényre. Körülnézett: a barlang nem is volt igazán barlang, inkább csak egy nagyobb bemélyedésnek lehetett nevezni. A sziklafal kopár volt, szürkés-fehér színe örült a nap melegének.

Broptel a csörgedező patak irányába fordult, ismerős volt neki a víz zenéje … igen … az álmában, a kard hegyénél előbukkanó forrás … ugyanez a hang volt … nyilván ezt hallotta, amikor Lancelotról álmodott. Most érezte csak, hogy mennyire szomjas. Sántikálva elindult a patak felé … hm, Lancelot …miért éppen Lancelot? Talán azért, mert gyerekkorában, amikor lovagosat játszottak, akkor ő mindig Lancelot akart lenni? Most köszönt vissza a gyermekkori lovag? A játékok? Mi történt vele, mi történik vele? Mintha a tegnapi nap nem is lett volna. Talán meg sem történt … talán Patrik él …Néha engedett másoknak is, emlékszik, hogy Patrik is milyen boldog volt, amikor ő lehetett Lancelot. És a többiek. Azonban bármikor engedte is át ezt a szerepet társainak rövid kis időre, szívében mindig Lancelotnak érezte magát.

Az a Lancelot az álmában, külsőre nem hasonlít rá, és mégis, olyan mintha kívül-belül ismerné. Különös érzés … Broptel mosolyogni kezdett. A lovag és ő… Közben a patakhoz ért. Miközben lehajolt, hogy igyon, az oldalába hasított a fájdalom: szóval mégis volt verekedés.

- Jó reggelt, Broptel. Jól aludtál? – kérdezte a remete.
- Jó reggelt, Uram! Megint Lancelottal álmodtam.

A remete mosolya elárulta, hogy tudja. Az álom minden részletét ismeri. De hogy lehet ez? Broptel gyereknek érezte magát emellett az öregember mellett. Milyen régen is volt ilyen! Istenem, de régen is volt ő gyerek! Talán Patrik sem halt meg, talán csak álom volt a párbaj is … az eszeveszett elkeseredés is … a lesújtó bot is …

- Leestem a lóról és megütöttem magam? – kérdezte remegő hangon, reménykedve. A Rettenetes ránézett, ejnye, ez a gyerek vajon mit akarhat.
- Nem, Broptel. Nem emlékszel, hogyan kerültél ide?

De igen, Broptel emlékezett. Mégis olyan volt az elmúlt nap, mint egy ködbe vesző emlék, amihez nem sok közünk van már, mint sóhaj a szélben ... Talán nem is úgy volt, talán csak az érzékeink csalnak meg minket. Itt van ez a Lancelot is, olyan mintha nem is álomban találkozott volna vele, mintha annál még sokkal közelebb lenne hozzá … Patrik pedig, mintha évekre lenne tőle, mintha csak a gyerekkorból köszönne vissza …

- De igen. Emlékszem.
- Akkor igyál. Nagyon szomjas vagy már.
- Te mostál meg? Te ápoltad le a sebeimet?
- Igen.
- Nem emlékszem semmire… Hol vannak a … - a kérdés közben Broptel körülnézett, és meglátta száradó ruháit egy fa ágán - …ja, látom. Köszönöm. Hazamegyek.
- Nem, még nem kell hazamenned.

„Hogyhogy nem *kell*?!" – gondolta Broptel. Ki ez az ember, hogy így beszél? De újra gyengének érezte magát. Az éjszakai nyugalom eddig adott erőt, most újra le kellett ülnie, és pihenésre volt szüksége. Voltaképpen igaza volt a Rettenetesnek, nem kell hazamennie,

hiszen nem is tud … mégsem mindentudó ez a remete, azt kellett volna mondania, hogy „Nem, még nem tudsz hazamenni” … elmosolyodott.

Elfeküdt a patakparton, lábfejét belelógatta a vízbe és érezte, ahogy a víz először hidegével belemar bőrébe, majd szép lassan körbesimogatja, körülöleli lábát. Karját jólesően csiklandozták a fűszálak … Behunyta szemét … *Lancelot lovagolt az erdőben tovább, de érezte magán mások tekintetét* … Broptel hirtelen felült. Mindig ugyanaz az álom!

- Egyél, fiam – szólt a remete és néhány erdei málnát nyújtott tenyerén.

Broptel összerezzent. „Fiam!” Édesapa … ő szólította így, ezzel a hangsúllyal. „Édesapám, aki szeretett és az apám, aki elfelejtette, hogy vagyok.” Most is haragudott rá. Eszébe jutott Patrik … mert végtelenül egyedül volt … mert azt akarta, hogy legalább Marion megértse, hogy legalább legyen valaki, aki vele van, akinek ő kell, aki szereti, és akit szerethet … mert dühös volt a világra, magára és … édesapára … nagyapára … Istenre, hogy mindezt megengedte… mert félelmetes sötét verembe esett… mert ütött, amikor már nem bírta tovább…mert eljuthatott odáig, hogy üssön, amikor már nem bírja …

A remete mielőtt szólt volna, megérintette Broptel vállát és Broptel ekkor teli torokból fölkiáltott, és megint, és megint, minden levegővételkor … olyan volt, mint egy farkas, aki csapdába esett és nem szabadul … aztán kiáltása egyre gyengébb lett … végül csöndes, alig kilehelt jajok hallatszottak csupán … fejét két kezébe fogta és összeroskadva ült. Nem, nem kéne itt lennie, neki kellett volna meghalnia. Miért nem volt Patrik az ügyesebb, az erősebb?

- Broptel, te nagyon kedves fiú vagy – szólt a remete. Hangja nem volt bátortalan, mintha misem történt volna, úgy szólt. Broptel nem hitt a fülének, karjai szorításán engedett és fölsandított a mellette álló öregemberre.
- Akkor te engem nem ismersz – jelentette ki.
- De igen, Broptel, ismerlek, nagyon jól ismerlek.

Broptel csak nézett gyanakodva, majd fölkelt a földről, szembefordult a Rettenetessel, a takarót derekán följebb húzva megszólalt:

- Te nem tudod, mi mindenen mentem keresztül! És nem tudod, hogy miattam mások mi mindenen mentek keresztül! Engem már sokan megöltek, és én is öltem másokat! Érted? Tudod, mi ez? Honnan tudhatnád itt az erdőben … teljesen egyedül…!
- Nem vagyok egyedül. Itt vagy te is … - de Broptel hevesen közbevágott, nem várt választ a kérdéseire.
- Tudod, hogy ki ölt meg legelőször? A nagyapám! És azután tudod, hogy ki? Az apám! Aztán én öltem meg magamat! Aztán még sokan megöltek engem, Haloron, meg mások. Aztán én öltem meg Patrikot is! Érted te ezt?! Gyilkos vagyok! Ezt aztán nem lehet visszacsinálni! Miért nem inkább én haltam meg?! Jaj! – Broptel kiabált, kétségbeesésében oldalról nekirohant egy fának, és lerogyott a tövéhez. A pillanatnyi csend után halkabban folytatta, a földet nézte, mintha csak úgy valakivel valami érdektelen dologról beszélgetne - Én már nem akarok élni. Én inkább meg akarok halni. Igazából.

A remete mellé guggolt, de nem érintette.

- Broptel – szólt szelíden – már vége. Érted? Vége. Ez mind semmi.

Broptel rátekintett, az öregember barátságosan nézett rá, szeretettel, közvetlenül. Broptel lassan megadta magát, tagjaiban az elviselhetetlen szorítás végre engedni kezdett, alapjában véve hálás volt a remetének:

- Semmi… - mosolyodott el a fiatalember megismételve a szót. Majd, mint vihar után a felhők hirtelen elfojtják az utat törő napsugarat, elsötétült arccal mondta:
- Az apám és a nagyapám az élete végéig érezték a szorítást, nem tudtak szabadulni…
- Honnan tudod?
- Honnan tudom? …Nem tudom. Gondolom – Broptel elbizonytalanodott. Miért beszélget itt az erdő közepén ezzel az emberrel? Hiszen ez az öreg semmit sem tud rólunk.
- Nagyapád szerette apádat. És édesapád is szeretett téged.
- Én is szerettem nagyapát, és én is szerettem édesapát …de most haragszom rájuk. Ilyenné tettek!
- Rád nézek, Broptel, és egy embert látok. Egy szenvedő, kínlódó embert. Olyat, mint én, vagy bárki a faluból…

„Nem, semmit nem tud ez az ember, csak blöfföl itt, és én meg majdnem bedőltem neki.” Broptel elindult a ruhái felé, hogy megnézze, megszáradtak-e már. Minden mozdulata fájt, óvatosan öltözködni kezdett.

- Azt kérdezted, hogy tudok-e segíteni…
- Igen, de nem ismersz engem. Nem tudsz segíteni.
- Ha elmondom, hogy mi történt Lancelottal, akkor elhiszed, hogy ismerlek?
- Úgy látszik, te mindig meg tudsz engem lepni valamivel …

Broptel befejezte az öltözködést, majd megette az ismét felkínált erdei málnát és kifulladtan leült egy lapos kődarabra:

- Hallgatlak – szólt könnyedén a remetéhez – utána pedig elmegyek. Haza.
- Rendben – bólintott a remete – akkor hallgasd. – és maga is leült. Fejét megemelte, elnézett a fák lombjai felé. Mesélni kezdett:

*

Lancelot lovagolt az erdőben tovább, de érezte magán mások tekintetét… - Broptel óvatosan a remetére nézett, már szinte várta az ismerősen csengő kezdő szavakat, de amikor elhangzottak, mégis meglepődött. Lehajtotta fejét és hallgatta a remetét – *…unokafivérei követték.*

- *Állj meg Lancelot! – kiáltották.*

Lancelot visszafogta lovát és megvárta, amíg rokonai közrefogják.

- *Fordulj vissza, Lancelot! Mi megyünk a tükörért.*
- *Nem tehetem. Szívesen átengedném nektek a kalandot, de tegnap estétől tudom, hogy én vagyok kijelölve a küldetésre.*

Lancelot szívét szomorúság töltötte el, hogy éppen unokafivéreit kerítette hatalmába a kapzsiság és dicsőségvágy. Tudta, hogy nehéz harcban, de a kettős túlerővel szemben is győzedelmeskedne. Azonban nem akart kárt tenni rokonaiban, gyermekévei barátaiban, édesapja testvérének gyermekeiben. A két lovag távolabb lovagolt, kardjaikat vívásra emelték:

- *Védd magad, Lancelot! – kiáltották.*

Lancelot szívében keserűséggel szembe fordult velük és kardját felemelte, sisakrostélyát leengedte. Ekkor bensejében meghallotta a mosolygós hölgy tanácsát: „Hallgass a szívedre!" Lancelot nem akarta bántani őket, leeresztette karját. Unokafivérei azt hitték, párbajcselre kell készülniük, és ketten egyszerre nekirontottak az utolsó pillanatig mozdulatlanul álló vetélytársra. Az első döfés oldalán érte és leterítette Lancelotot, aki a lóról a földre esett. Mozdulatlanul feküdt a fűben. Az unokafivérek egymásra néztek, nem így képzelték a

párviadalt. Látván, hogy a páncélon keresztül is átfolyik a vér, otthagyták a mozdulatlan Lancelotot.

Nemsokára visszatért a mosolygós hölgy és rátalált a lovagra. Elvitette a közeli kolostorba, ahol gondos kezek ápolták és könyörögtek érte Istenhez. Lancelot felépült és – noha kérték, hogy maradjon még - pontosan egy hónap elteltével folytatta megkezdett útját. Szívében nem táplált gyűlöletet unokafivérei iránt, pedig azok életére törtek és akár meg is ölhették volna érzéketlenségükben.

A mosolygós hölgy kikísérte a kolostorkapuhoz és így szólt:

- Lancelot, a legjobbak legkiválóbbja, a szívedre hallgattál és szíved megmentett a vértől. Rokonaid vérétől és a magadétól is. Isten áldása kísérjen az utadon! És ne feledd: bízzál. Bízzál Istenben, aki megsegít téged, és Aki bízik benned.

E szavak hallatán Lancelot eltelt rokonai iránti szeretettel és nagy békesség töltötte el. Így haladt tovább a megkezdett úton. Boldog volt, hogy vele van Isten.

*

Broptel hallgatott. Nem tudott mozdulni. Dermedten figyelte magában a változást. Lancelot megbocsátott a két unokafivérének, akik az életére törtek. És neki is meg kellene bocsátani nagyapjának, édesapjának! De mi ez? Semmi sem történt másként, mint ahogy történt, és mégsem kell megbocsátania, mert nincsen harag a szívében … hogyan lehetséges ez? Hiszen már, megbocsátott nekik. De mikor, hogyan? Nem, nem hagyja megzavarni magát! Nincs több kérdés …csak az elveszített harag. A szorítás tovább enyhült tagjaiban. Most már csak el kell fogadnia ezt az új állapotot: nincs oka a haragra, nem kell sértetten és sebesülten visszahúzódnia mindenféle falak közé, nem kell élőhalottként léteznie a világban…Körülnézett. Mintha lelassult volna az erdő, a szél, a madarak, a bogarak … látta maga előtt édesapja szerető tekintetét … és megint elhitte, hogy ez valóság volt … és olyat is látott, amit még soha életében nem: látta Hartvig fiatal, szerető tekintetét Lionelen és Gotárdon…a lelassult patak, a lelassult mozdulatok, minden, minden lelassult és a képek valósággá váltak Broptel szívében. Megint hitt abban a szeretetben, ami gyermekkorában kijutott neki…csodálkozva fordult a remete felé. A Rettenetes pedig csak mosolygott rá és halkan így szólt:

- Lassan minden a helyére kerül…meglátod…

* * *

Broptel csöndben üldögélt, nyugodtan gondolkodhatott. Végül megszólalt:

- Szóval maradok …
- Örülök neki, Broptel. Kerítek valami ennivalót.

A Rettenetes rövid idő múlva visszaérkezett. Vadmézet hozott, néhány méhecske keringett körülötte döngicsélve. A remete az erdő füveivel gyógyította Broptelt, akit láthatólag nem nagyon zavartak a küzdelem során szerzett sérülések.

A fiatalember csöndesen figyelte, ahogy a remete jött-ment körülötte, ahogy gondoskodott róla. Szívében a jég, mintha olvadni kezdene. A nap során gyakran érezte úgy, hogy édesapja is itt van, Lionel, a fiatal apa, aki gyermekét féltő gondoskodással nevelte. Broptel komoran üldögélt a barlang bejáratánál.

- Mire gondolsz, Broptel? – kérdezte a remete, de a fiatalember nem válaszolt. Most is, ahogy nézi, ahogy rátekint az öregember, ahogy vele beszél, ahogy néha megérinti, Broptel újra érzi magán Lionel fiatalkori tekintetét…

Hagyta, hogy történjenek vele a dolgok. Nem értett semmit, minden ellentmondott élete eddigi logikájának… Ahogy ücsörgött, takaróba burkoltan és lassan hagyta lecsukódni szemét, meglátott egy kisfiút: a mezőn szökdécselt, lepkék után ugra-bugrált, majd újra látta, amikor nagyobb lett már – fejét egy fiatalember szorosan a mellkasához fogta, arcát féltőn magához szorította, a fiú ijedt volt és kétségbeesett – majd újra látta, felnőttként és megdöbbent. Édesapját látta, amint leszállt egy lóról és egyből utána visszaszállt, elszomorodva tekintett egy házba belépő öregember után …

- Hartvig! - kiáltott fel Broptel, majd újra a lepke után ugra-bugráló kisfiút látta, és tagjaiban tovább csökken a szorítás: „Édesapa, ne haragudj rám, bocsáss meg nekem, én most meg tudtam bocsátani, te is meg tudsz bocsátani?” Lionel szeretettel fia fölé hajolt, hogy megölelje, és ekkor minden elsötétült. Broptel hirtelen nyitotta ki szemét és emelte föl fejét. A remete állt mellette és nézett rá:
- Álmot láttam…. – nyögte Broptel.
- Tudom – felelte a remete. - Édesapád is megbocsátott neked, nagyon szeretett téged.

Broptel zsibbadtan hallgatott.

- Édesapád szeretett téged – szólt megint a remete.
- Igen. Tudom. – mondta halkan Broptel, és csak nézett maga elé. Sírni sem tudott.

Hosszú-hosszú idő óta újra érezni kezdte, hogy fontos még valakinek.

*

Broptel hihetetlennek és ugyanakkor teljesen természetesnek tartotta mindazt, ami azóta történt vele, hogy itt a hegyekben, a remete közelségébe került. Mindaz, ami addig vele történt, életének szeretetteljes indulása, majd rémálomba való torkollása, a tépelődések, a feszültség, mások ítélkezése és az, hogy nem fogadja el magát; egyszerre - mintha távol kerültek volna tőle. Mintha mindaz a sötétség, ami benne volt, kiköltözött volna belőle: ott lebegett körülötte, nem hagyta el, de nem belülről emésztette, hanem kívülről szórta rá a köveket. Ahogy a remete mondta: „Minden a helyére kerül.” És Broptel egyre felszabadultabban tapasztalta, hogy vele történik mindez.

Amikor elkóborolt a barlangtól és visszatérte közben megcsúszott a domboldalon, legurult, akkor fölszakadt oldalsebe. Először csak a fájdalmat érezte: végighasított testén, végtagjaiba, fejébe nyilallt. Görnyedten próbált fölállni, egyik kezével a fákba kapaszkodva haladt, másikkal a sebet szorította le. Halkan nyögdécselt. És megint meglátta Patrik arcát … az ütés után … iszonyattal gondolt magára. Most jó itt, de vajon mi lakozik benne? Nem lehet csak úgy fátylat borítani a megtörténtekre! Tenni kell valamit. Talán igaza van a Rettenetesnek, el kellene menni Marionhoz, legalább bocsánatot kérni. De erre Broptel nem tudta rászánni magát. A seb nagyon vérzett, Broptel érezte, hogy gyengül. Lábai már nem bírták el a súlyát, térdre esett. Majd kezét még mindig sebére szorítva óvatosan az oldalára dőlt.

*

Lancelot haladt az erdőben és szívében érezte, hogy a kaland újabb közelgő próbatételt tartogat számára. Egy tisztásra érkezett, melynek közepén földbe szúrt dárdán fekete zászló lengedezett. A szíve erőteljesebben kezdett verni. Körülnézett. A fák árnyékában megpillantott egy fekete öltözetű lovagot: termetre daliás volt, erősnek látszott és mozdulatai ügyességről és a lovagi tornában való nagy jártasságról árulkodtak. Feléje közeledett, sisakrostélyát leeresztette még mielőtt Lancelot megláthatta volna az arcát.

- *Téged várlak, Lancelot. Vívni akarok veled! – kiáltott közeledve.*
- *Nem ártottál nekem, miért bántanálak?*

- *Velem meg kell vívnod, Lancelot!- kiáltott a lovag és kardját kiemelte hüvelyéből. A napfény megcsillant rajta és csaknem elvakította Lancelotot, aki szintén leeresztette sisakrostélyát és fennhangon megszólalt:*

- *Ha meg kell, hogy legyen, ám legyen! Isten segítsen meg minket!*

Sokáig viaskodtak, végül - mielőtt a nap lenyugodott volna – Lancelot halálos csapást mért ellenfelére. Kimerülten rogyott mellé és megszólalt:

- *Nem akartam a halálodat, ismeretlen fekete lovag, Isten könyörüljön rajtam.*

Lancelot felemelte ellenfele sisakrostélyát, hogy megnézze, kivel kellett megküzdenie, és döbbenten látja saját maga haldokló arcát. Hirtelen szeme elé tárul mindaz a sok akadály, az eddig fel nem fedett, benne megbújó nehézségek, a titkos vágyai: mindaz, ami elválasztja az igazi szabadságtól, Isten szeretetétől. A haldokló hörögve megszólalt:

- *Mindezt hordozod magadban még most is, ha meghalok, én akkor is benned élek…*

Lancelot felállt mellőle és megszólalt:

- *Nem hiszek neked.*

- *Dehogynem hiszel… - lehelte ki lelkét a fekete lovag.*

*

Broptel lassan visszanyerte eszméletét, nézte a szeme előtt hajladozó fűszálakat, apró fejű virágokat. Minden szürkének, hidegnek és ellenségesnek hatott. Hunyorogni kezdett, hátha visszajönnek a színek … de nem jöttek. Fázott. Félt magától, félt a benne lakozó sötétségtől … még maga előtt látta Lancelot riadt tekintetét.

Váratlanul és puhán fölrémlett neki édesanyja hangja, amint a zsoltárokból olvas föl gyermekének az elalvás előtt: „Az Úr az én világosságom és üdvösségem: kitől kellene félnem? Az Úr oltalmazza életemet: kitől kellene remegnem?... Ha táborok kelnek is ellenem, nem ijed meg szívem; Ha harc támad is ellenem, akkor is reménykedem.“ Majd érezte arcán és haján édesanyja érintését, érezte magán édesanyja mosolygós, bíztató tekintetét.

*

Broptel nem értette, hogyan került vissza a barlangba, de mikor ott fölébredt dühös volt, hogy a múlt nem múlt el, hogy benne él, hogy nincs mit tenni: önmaga elől nem szaladhat el. Mérges volt a remetére: olyan szép volt a remény, de az ébredés annál keserűbb. Hogyan lehetne semmi, hogy megölte Patrikot? Hogyan lehetne semmi, hogy tönkretette Mariont. És

annyi más embert… Ez nem semmi. Ez a minden. És ez a minden sötét, hideg, véres és jeges. Benne lakozik. Ez a valóság. Senki sem szereti őt. Nem is érdemli meg, hogy szeressék. Hogyhogy még nem jöttek utána? Hogyhogy még nem keresték meg rejtekhelyén és nem sújtották halálra?

Lancelot kétségeit hallotta: „Hogyan mehetnék én el azért a tükörért?” És Lancelot tekintetét látta, amint iszonyattal szembesül önmaga bűnösségével … bár legalább olyan lehetne, mint Lancelot!

A Rettenetes ekkor hajolt hozzá és mikor látta, hogy Broptel magához tért, lekuporodott mellé. Egy darabig hallgatott, majd kezét Broptel vállára helyezve alig hallhatóan folytatta az édesanya által megkezdett zsoltár sorait: „Halld meg, Uram, szózatomat, amellyel hozzád kiáltok, könyörülj rajtam és hallgass meg engem! Rólad mondja szívem: „Téged keres tekintetem!” A te arcodat keresem, Uram!” A remete elhallgatott, Broptel sem szólt. Feküdt csendben. A remete füvekből készített főzetbe mártott tiszta ruhadarabbal lecserélte a Broptel oldalán lévő elhasználódottat, majd megszólalt:

- Nem az egészségeseknek kell az orvos, hanem a betegeknek… Isten az igazakat szereti…Elmész Marionhoz?

Broptel alig látható mozdulattal nemet intett.

Másnapra valamelyest visszanyerte erejét, a patakhoz egyedül ment le mosakodni. Meztelen felsőtestét felfrissítette a hűs víz. Már nem fázott. Körülnézett. A táj mindig megigézte, legsötétebb perceiben is fenntartotta a fény emlékét lelkében. Óvatosan nyújtózkodott. Majd a magával hozott kis fatálkával merített magának vizet. Mikor inni készült belőle, a kerek víztükörben egy pillanatra szembetalálkozott magával … tekintetét elkapta, mert Lancelotra gondolt. A lovaggal már átélte a borzalmas szembesülést, és most megijedt. De ez a pillanatnyi találkozás más volt…a fatálat újra maga elé emelte és belenézett.

Magát látta, úgy mint bármikor máskor, és az Úr arcát: jóságosan, szelíden – a maga arcában. Ez a tekintet lefegyverezte: „Isten az igazakat szereti, azokat, akik bíznak irgalmában.” – visszhangzott lelkében a remete este megkezdett mondata. Mint puha fénysugár hatolt belé a felismerés: elfogadhatom magamat, mert van, Aki elfogad engem.

Csöndes, hömpölygő öröm áradt szét Broptel egész lényében.

*

Lancelot elbizonytalanodott, de megint segítségére siettek a mosolygós hölgy szavai: „Bízzál abban, Aki téged megsegít és Aki bízik benned..” Lancelot pedig ezt gondolta: „Ha az Úr megbízik bennem, akkor én is megbízok magamban, mert bízom az Úrban. Ha az Úr velem, akkor ki lehet ellenem?” És folytatta útját az erdőn át.

*

Broptel újra körülnézett és látta az erdőt, bogarakat, eget, mindazt, amit már annyiszor látott és megcsodált gyermekkorában, és ami oly sokszor simogatón megvigasztalta magára hagyatottságában. Újra ezeket látta, de nem kívülről, a simogatás sem a külső kéz vigasztalása volt, hanem belül fakadó forrás, mely gyógyító balzsamként éri a sebeket, megszépíti a forradásokat és hegeket; belül égő tűz, mely világosságot hoz a sötétségbe, mely fölmelegíti az átfagyott tagokat. Broptel csak állt és gyönyörködött a hegyeken felkúszó végtelen erdőkben, a fák közé beülő hajnali párában, a nap ébredő sugarai által megfestett fátyolban és még mindig az Úr tekintetét látta … az őt körülölelő világban … a víztükörben … a maga tekintetében … a Rettenetes érintésében, aki ott sem volt … „Áldott legyen az Úr, mert meghallgatta könyörgésem szavát! Segítőm és oltalmazóm az Úr, szívem benne remél s ő megsegít engem; Ujjong a szívem, s énekemben hálát zengek neki.”

- Uram, Uram, hol vagy? – kereste a remetét, ahogy erejéből telt bukdácsolt vissza a barlanghoz. Mikor meglátta az öregembert, lihegve megállt és boldogan mondta:
- Megértettem, amit mondtál!

A remete csak mosolygott.

- Elmész Marionhoz?

Broptel arca hirtelen elkomorodott:

- Nem – válaszolta röviden.
- Akkor nem értetted meg… - felelt rá a remete. Broptel elbizonytalanodva megszólalt:
- De igen, megértettem. Legyőztem magam … harc nélkül … ma reggel, a pataknál.
- Mi történt a pataknál?

- Belenéztem a víztükörbe … és megláttam magam … de a tekintetem olyan más volt … tiszta, szelíd … mégis én voltam. – Broptel itt mély lélegzetet vett, hogy legyen bátorsága kimondani – Az Úr velem volt.
- Veled volt?
- Igen … vagyis inkább bennem … nem is tudom, hogyan... – Broptel lehajtotta fejét és megrendült egyszerűséggel tette hozzá – Már nem gyűlölöm magam. Megszerettem magam. Mint ahogy talán édesapa is szeretett… - majd összeroskadt és csöndes zokogás rázta egész testét. Törékenységében egyedül kuporgott a végtelennel szemben és nem félt többé, nem volt többé magányos … hát mivel érdemelte ki ezt a mérhetetlen ajándékot?! Sírása elcsendesült, már csak ott kuporgott a fűben, mellette a tál, melyben már egy csöpp víz sem volt…
- Mégis megértetted, amit mondtam, Broptel – mondta a remete, majd kisvártatva megszólalt – Elmész Marionhoz?

A fiatalember égő tekintettel fölnézett rá, majd lassan, határozottan rábólintott:

- Igen, elmegyek.

A remete, mintha kitalálta volna gondolatait:

- Ne félj, tudni fogod, hogy mit kell mondanod.

* * *

Útban a falu felé csak a tájban gyönyörködött, messze volt még a közelgő találkozás. Meleg szél borzolta a hosszúra nőtt és lehajló árvalányhajakat; a táj még zöldellt, de a szárazság már kieresztette perzselő leheletét. A domb oldalánál az út sűrűsödő erdőbe vezetett, mely forrást rejtett a mélyén. De jó is lesz inni a földből, kövek közül felbukkanó vízből! Miután Broptel megitatta lovát és maga is felfrissült, borostáiról nem törölte le a vizet: hagyta kapaszkodni a cseppeket. Új erőre kapott és tovább indult. Már nem volt messze; gyerekkorukban is gyakran kijártak ehhez a forráshoz.

Mikor a messzeségben föltűnt a kis település, akkor gondolta végig, hogy először hazamegy a várba, ruhát cserél, borotválkozik, elviszi magával vadászíjait, hogy az erdőben élelemről gondoskodhasson, és csak aztán keresi fel Mariont. Egyedül oldalsebe sajgott még, a vér át is szivárgott a rákötözött ruhadarabon, de Broptel ennek ellenére is jól érezte magát. Belovagolt a faluba, nem sietett: mikor a várból kijött, akkorra már elterjedt a hír, hogy visszatért a nagyúr.

Marion háza felé lovagolt, és nem kerülte az emberek tekintetét. Úgy érkezett, mint egy jóságos király, aki az övéi közé tér haza. Az emberek nem értették: nem erre számítottak. Maguk sem tudták, hogy mit vártak: egy őrjöngő nagyurat, egy összeroppant bolondot … de Broptel kiegyensúlyozott derűje mindenkit megzavart.

Egyedül Gerel és Haloron érezték úgy, hogy elérkezett az ő idejük. Broptel csak rövid ideig volt bent Marion házában, ők máris felbujtottak egy-két tüzesvérű fiatalt, hogy körül kell venni a házat és meg kell védeni Marionti, mert a nagyúr bizonyára el akarja rabolni, mint néhány éjszakával azelőtt próbálta, és azt már igazán nem engedhetik. Már csak Patrik emléke miatt sem! Többen összegyűltek, hogy lássák a nagy hőstettet…

De bentről semmiféle dulakodás zaja nem hallatszott, és mikor Broptel az ajtón kilépett, nyugodt volt, tekintete komoly és kissé szomorú. Mint az ifjú Hartvig, emlékeztek az öregek; mint az ifjú Lionel, emlékezett szinte mindenki. Broptel kezét fölemelve, szótlanul üdvözölte az összegyűlt embereket: szégyenlős mosoly futott végig arcán, majd elindult vissza a hegyek felé. Komótosan ülte a lovát, mint földesúr, aki büszkén tekint végig birtokain és a rajtuk élő embereken.

Senki nem támadt rá. Nem volt ok. Patrikot nem ez az ember ölte meg. Hoel úr Marionti sem akarta bántani. Ki tudja miről beszélgettek odabent. Gerelben – annak ellenére, hogy őt is váratlanul érték a fejlemények – forrt a düh, de fegyelmezetten állt. Már elképzelte a rimánkodást, a vért, saját magát, mint ünnepelt hőst és mindez most kicsúszott keze közül. Egyszer csak megfogant eszében a nagy cselvetés; már tudta, hogy mivel veheti rá azt a néhány embert, akik nem voltak jelen Hoel úr visszatérténél … mivel fordíthatja őket a nagyúr ellen. Azt is tudta, hogy azoknál, akik most jelen voltak, semmi esélye sem lenne. Gerel intett Haloronnak és együtt távoztak.

Broptel egyszerű megjelenésével megmagyarázhatatlan módon lefegyverezte az indulatokat … az emberek nem tudták, hogy merjék-e megnyitni szívüket a kopogtató remény előtt…

*

Broptel fáradtan, de boldogan érkezett vissza. Több órás út állt mögötte. Pihenni vágyott, és a remete közelében lenni. Tekintetével már messziről megkereste a sötét foltocskát a sziklafal aljában; a barlang körüli ritkásan elszórva álló fák, a távolabbi sűrűsödő nagy erdők…mind olyan otthonossá váltak számára. Igen, ez lesz az új otthona. Marion? Talán megértette. Talán megbocsátott. Szívében ezt remélte. Igen, talán egyszer visszatér a faluba: de most még itt kívánt maradni. Mikor meglátta a remetét és közelébe ért, mosolyogva köszöntötte:

- Örülök, hogy újra látlak, Uram.
- Hát visszajöttél?
- Miért, maradnom kellett volna? – hökkent meg Broptel a kérdésen.
- Igen.
- De én inkább melletted maradnék.
- Broptel, te vagy a falu ura, te vagy a falu lelke.
- De milyen lelke vagyok?
- Broptel, amire tudtalak, már mindenre megtanítottalak. Most el kell menned.
- De én nem akarok. Én maradni szeretnék, melletted.
- Ugyan, Broptel, felnőttél már. Menj el innen.

Broptel leszállt a lóról. Nem értette: mi történt. A remete elutasítása fájdalmasan érintette. Ő úgy jött vissza, mint, aki hazaérkezik.

- Talán megbántottalak valamivel?
- Semmivel – hangzott a rövid válasz.
- De hát akkor…
- Broptel, menj el innen.

Broptel erőt vett magán és kibökte:

- Nekem szükségem van rád.
- Ugyan Broptel – mosolyodott el végre a remete – már megállsz a magad lábán.
- Rendben, és a magam lábán állva, fölnőttként úgy döntök, hogy itt maradok nálad.
- Miért ragadnál meg itt, Broptel? Neked haza kell menned.
- Nekem nincsen haza. Nekem itt van a haza. Megismertem melletted azt, Aki megsegít, Aki bízik bennem.

- Broptel, azt gondolod, hogy Isten csak itt van jelen? Mindenhova veled megy. Lejárt az időm, amit veled kellett töltenem, itt nem kell többet találkoznunk.

Broptel úgy érezte magát, mint mikor a gyermek elfoglalt szülőjéhez bújik, aki azonban eltolja ölelését, mert most fontosabb dolga akad. Igen, a szorítás újra itt van, újra rálépett lábára, újra megmarkolta kezét, újra körbefonta fejét … Nem! Broptel ezt nem akarja.

- Mindent elhittem neked! Ne akard semmissé tenni! – fakadt ki elkeseredetten. A remete csodálkozva húzta föl szemöldökét:
- Megismerted Istent?
- Igen, Uram, megismertem.
- Akkor el kell, hogy eresszelek.
- De én nem akarok elmenni annak a közeléből, aki engem megismertetett Istennel. Érted?
- Annyira szeretlek, hogy döntöttem: eleresztelek. Megérted ezt? Eressz el engem te is. – ezzel a remete elindult a barlang felé. Broptel nem tudott uralkodni magán, a szorítás kúszott föl a tagjaiban; karjánál fogva megragadta a remetét és vad mozdulattal maga felé fordította. Az öreg test engedett, farkasszemet néztek egymással, majd a remete csöndesen, de határozottan megszólalt:
- Engedd el a karomat, Broptel.

Megtette, de remegett tehetetlenségében. Ő azt hitte, hazajön. Erre kidobják! Az dobja ki, akinek köszönhette az elmúlt napok csodáit. Nem, nem is volt igaz! Ebben az emberben nincs is szeretet, különben nem viselkedne ilyen hidegen mindazok után, amiket együtt átéltek. Ez az öregember belelátott Broptel legféltettebb titkaiba és most tessék, itt hagyja … Most kiderült. Pedig már majdnem elhitte ennek a vén szemfényvesztőnek, hogy van Isten, hogy van megbocsátás, hogy van irgalom és igazság egyszerre! De nincs!

- Hazudtál nekem! Becsaptál – ordított a remetére. Úgy érzete, minden ellene fordult. A kitörő indulat meglepte a remetét is.
- Miért? – kérdezte csodálkozva.
- Hazudtál nekem! Nincs Isten. Becsaptál! Már majdnem elhittem neked! De hol van a szeretet?!? Hová tűnt a megbocsátás? Hol van?!? Hol?!? – a remetéhez közelítve dühödten verte saját mellkasát; nem akarta bántani az öregembert, de félt, hogyha a közelébe ér, nem tud uralkodni magán és … előtte termett Patrik arca … nem ezt nem lehet bírni … itt van a

vége. Kész. Elég. El kell menni. Hiszen kidobták. Hiszen itt sem kell. Valóban senki sem szereti őt. Maga magát a legkevésbé. Egy ilyen dühöngő őrültet! Mielőtt túl közel ért volna a remetéhez, térdre kényszerítette magát és a földet csapkodta. Miért kellett ennek így történnie? Ökle már fájt. Ez valamelyest kijózanította. A remete lehajolt hozzá, hogy fölsegítse. Hagyta a segítséget.

- Nem hazudtam neked. Ha most nem érted, akkor később megérted. Fiamként szerettelek és most is úgy szeretlek. Ezt tudnod kell.
- Mit ér az nekem? Nincsen szeretet, nincsen Isten.
- Emlékezz Lancelotra…
- Lancelot is hazugság! – csattant föl Broptel. – Kitalálmány. Gyógymese. Semmi több!

*

Lancelot megállt a szakadék szélén. Életnek sehol semmi jele. De az idővert kőkereszt ott állt. Ott kellene átkelnie. A tükör a túloldalon. Az átkelés azonban lehetetlennek látszott. „Bízzál abban, aki téged megsegít."

- *Uram, mit tegyek? Hogyan segítesz? Nem látom az útmutatást! – kiáltott Lancelot az ég felé emelve arcát. Leszállt a lóról és körülnézett. Szavai tompán visszhangzottak, majd elhaltak. Páncéljának csörrenése volt az egyetlen hang a némaságban. Lancelot arcán végigfolytak könnyei. Senki sem látja, talán még az Úr sem látja: nyugodtan sírhatott.*

Hát ezért vándorolt oly sokat, ezért fáradott erejét nem kímélve? Meglátta maga előtt a fekete lovag haldokló arcát, hallotta szavait. Igen, ez itt bizonyára a vég. Letérdelt, hogy várja, mikor éri el a halál. Talán valóban nem neki kellene itt lennie, hiszen kezdettől tudta ő, hogy nem méltó a feladatra. A szél nem járt, mégis hűvös volt. A nap sugarai acélos keménységgel pattogtak a köves talajon.

Lancelot így kesergett, amikor hangokat hallott. Lódobogást. Nyolc patkó bizonytalan kopogását. A lovag arra gondolt, hogy most újra találkozik unokafivéreivel. És valóban ... csakhogy a két ló lovas nélkül érkezett. Itt kóborolhattak a közelben. Le voltak gyengülve, nehezen tudtak lépkedni, hosszabb ideje nem törődtek már velük.

Lancelot átnézett a szakadékon, látta a tükröt. Unokafivérei feltehetőleg odavesztek. Tanácstalanul állt meg a szakadék szélén. Mikor lenézett, szíve megdobbant: nem látta a szakadék alját, olyan mélyen hasadt meg a föld.

*

A remete visszament barlangjához, leült és becsukta szemét. Látta, amint Broptel újra kezdi fölvenni páncéljait, vastag bőr felsőjét, csatolja kardját és már gondolatban előre sietett, újra a csavargás közben érzi magán a kóbor szél suhintását, a fák, bokrok leveleinek titokzatos örök táncát. A remete fölkelt ültéből és kilépett a barlang elé. Broptelt nézte. Az fölpattant lovára, és mielőtt rohanó, érzéketlen vágtába kezdett volna, meglátta a Rettenetest. Ránézett, és úgy találta, hogy újra a mély szeretet sugárzik arcáról, elfogadlak Broptel, mindenestül, ne rohanj el, csak szépen menj el, békével a szívedben – mondták a szemek. Broptel azonban már nem tudott hinni. Sarkantyúja belevágott lova oldalába és vad vágtába kezdett, arcát, testét csapdosták az ágak…és aztán lassított…lassított…lassított …végül megállt. Lovát visszafordította. A Rettenetes még mindig ott állt, mosolyogva, mintha semmi, de semmi nem történt volna az elmúlt napokban… az elmúlt percekben…mintha csak most lenne az első találkozás. Broptel visszaemlékezett Istenre, akit keresni kezdett a remete szeretete miatt…és akiről kezdett elfeledkezni…a remete szeretete miatt. Megértette a remetét. Lassan visszaporoszkált, lecsúszott a ló oldalán … oldozni kezdte páncéljait.

*

Lancelot erősen gondolkodott, vajon hogyan lehet oda átjutni. Híd nélkül lehetetlen. Egy egyszerű, de elég erős híd a végtelen szakadék fölött. Ekkor újra meghallotta a mosolygós hölgy hangját: „Bízzál abban, Aki megsegít téged és Aki bízik benned." Lancelot megdöbbent. Sisakját lecsatolta.

- *Nem, ez lehetetlen. Ide nem lehet lelépni. Az alját sem látom a szakadéknak. – suttogta maga elé, majd fennhangon megszólalt - Lehetetlent kívánsz tőlem, Uram.*

Újra lenézett a mélybe. Eszébe jutott ígérete: akár élete árán is elhozza a tükröt. Ereje fogytán volt; megint napokat vándorolni, hogy élelemhez és vízhez jusson ugyanolyan esztelen vállalkozás lett volna, mint rálépni a nem látható hídra. "Bízzál abban, Aki bízik benned."

- Istenem, könyörülj rajtam – Lancelot arca verejtékben fürdött, mikor kiállt a szakadék szélére. Kardját a fölbe szúrta, jobbját pedig szívére helyezte. Nem mert lenézni. Félelmében már szinte levegőt sem vett. Lábát megemelte, szemét behunyta, de nem mert lépni…

*

Broptel közel ment az öregemberhez, ha karját kinyújtotta volna, a vállára tehette volna …nézte a remetét…nézték egymást…*"nehéz megtennem, mert jó volt itt nálad…de mennem kell…talán jön másik vándor…egy másik csavargó…egy másik kétségbeesett…de hol lesz akkor az én kapaszkodóm, hol leszel te, Uram?"* Broptel lenézett, és látta a remete mezítelen lábát, aztán ruháját, kezét, nyugodtan lélegző mellkasa emelgette barna foszlányruháját, majd látta szakállát, száját, bajszát és orrát…aztán a tekintetek nyugodtan találkoztak megint…aztán a szemöldököt látta, a békés homlokot, a szellő fújdogálta kócos hajat, aztán a fák lombjait…aztán a madarakat és az úszó felhőket és a tágas…tágas eget… Döntött, nehéz volt…

*

Lancelot végül felkiáltott:

- *Hiszek, Uram, segíts hitetlenségemen!*

És lelépett a szakadékba…

*

Igen, most van szükség arra a magasból való lelépésre: túllépni a tapasztalaton, elhinni, hogy van teljes és szeretetteljes elfogadás. Van, Aki feltétel nélkül szeret, akkor is, ha a látszat nem ezt mutatja. Morzsát ugyan ebből megtapasztalt, de hinni csak a hitbéli lépéssel lehet – Istenhez, valóban csak az a létező, de láthatatlan híd vezet át. Aki rá mer lépni, annak láthatóvá válik. Ez az Út Istenhez…Döntött…arcát az ég felől lassan visszafordította és nem látta az öregembert…Valóság volt-e a remete vagy sem, emberfia volt-e vagy maga az Úr jött segíteni egy szegény lelken…már nem volt fontos…

*

Lancelot lélegzete elakadt, majd kinyitotta szemét és elindult a tükör felé a hídon, mely láthatatlanul, de kétségbevonhatatlanul feszült lábai alatt…

*

Broptel már pontosan tudta, mit kell tennie. Megértette a remetét. Nem lesz könnyű visszatérni az emberek közé, nem lesz könnyű helyrehozni a rengeteg helyrehozhatatlant, de

ezekkel most igyekezett nem törődni. Amit tud, megtesz. Talán majd meglátják az emberek, hogy megváltozott…szívében szorongó várakozással, ugyanakkor megmagyarázhatatlan mély hálával elindult a falu irányába…

*

Lancelot győztesként indult vissza a királyi palotába. A megszerzett kincs, a beteljesített nagy kaland erőt adott neki a gyors visszatérésre. Féltve őrizte a tükröt, melyet a király iránti hűség miatt keresett meg, melynek annyi kalandot és csodát köszönhetett .. és aminek átadásától most annyira rettegett.

A király és az udvar kitörő ujjongással és nagy ünnepléssel fogadta a visszatérő Lancelotot. A lovag átadta a tükröt. A király alig várta, hogy ilyen nemes lélek szívébe tekinthessen. A tükörbe pillantva azonban megdöbbent: Lancelot lelkének titka tárult elé. Látta Yvonne iránt szerelmét és a király iránti hűséget és látta azt a szörnyű sötét szakadékot, mely ezt a kettőt elválasztja egymástól.

- Lancelot, lovagjaim legkedveltebbje – szólt fennhangon és ránézett a lovagra, aki szomorúan, de egyenes tekintettel vállalta magát a király előtt, olyannak, amilyen. A király pedig Krisztus Urunkat vélte benne felfedezni, amint a kereszt alatt köpenyétől is megfosztják. A király elszégyellte magát és így szólt:

- Ne félj, fiam Lancelot! Látom már, hogy veszélyes ajándékot kértem tőled. Ez a tükör nem való az emberek kezébe, még uralkodói kézbe sem – azzal a földhöz vágta és a tükör ezer darabra törött. Yvonne döbbenten nézte és féltette Lancelotot. A király leányára tekintett és azt kérdezte:

- Yvonne, kis virág, egyetlen leányom, szereted-e ezt a lovagot, aki itt szemben áll veled?

- Igen, Uram, szeretem – hajtotta le fejét a lány.

A király erre karját nyújtotta leányának és Lancelothoz vezette. Kezüket egymáséba helyezte. Majd fennhangon kihirdette:

- Én, a király, Yvonne atyja, ezennel felbontom leányom jegyességét a szomszéd király fiával, és életét Lancelotra bízom, akivel szeretik egymást. Döntésemet azzal indoklom, hogy Lancelotban nagyobb kincsre leltem, mint amennyi a szomszéd ország összes kincse lenne.

Az udvar ujjongott és boldogan ünnepelt.

* * *

Broptel megigazította vállán íját és oldalán tegezét, majd visszaindult. Egy óra lovaglás után megpihent. Egymásba ölelkező fák lombjai vetettek neki árnyékot. Az erdő ismerős hangjai körbefolyták, virágillat bódította, bogárkák döngicséltek körülötte. Néha reccsent egy-egy ág, madárkák kergetőztek a sok éves avarban. Szirti sas madár vijjogása úszott messziről, fent szállt magasan, kifeszített szárnyakkal itta a rohanó levegőt… „De szép is mindez!" – gondolta Broptel.

Majd erőt vett magán és újra lóra ült. Még sötétedés előtt szeretett volna visszaérni a faluba. Ismerős volt az út, követte saját csapását, melyet aznap délelőtt hagyott arrafelé. Kevés parázsló hamu jelezte, hogy más is járt erre.

Broptelnek olyan érzése támadt, mintha figyelnék. Ahogy maga előtt fürkészte a sötét erdőt, arra gondolt, hogy a kiszélesedő ősvényen kitűnő prédája lehet bármiféle rablónak, vagy haramiának. Még az is lehet, hogy medve les a sűrűben. Mint kiváló vadász, megérezte más közeli jelenlétét. Szíve hevesebben kezdett verni, majd lovával óvatosan hátrálni kezdett. Ekkor tört elő az erdő sötétjéből, a páfrányok közeléből egy maroknyi ember. Felfegyverezve rohantak felé. Broptel ösztönösen megrántotta a lovát, majd menekülő vágtába kezdett. Gerelt fölismerte: egyből rájött, hogy menekülnie kell.

Üldözői egyre közeledtek; Broptel leemelte válláról az íjat, a nyilat helyére igazította, majd megfeszítette a húrt … Ha most meghal, akkor senki sem fogja tudni, hogy ki halt meg, mindenki a rettegett Hoel urat fogja látni, de Broptel tudta, hogy már más ember lett. Talán egyszer Marion is megérti… Hartvig és Lionel is meghaltak, mindenki a tönkrement embert látta bennük, még maga Broptel is – és Broptelnek visszatért szívébe a remény értük: ki tudja, milyen csodálatos változáson mehettek át ők is haláluk előtt, amiről senki sem tud. „Talán most én is meghalok?" – futott át rajta a gondolat. Már nem akart meghalni, újra élni akart.

Broptel a lovon vágtázva, térdével, combjával erősen tartva magát hátrafordult és célzott. De nem látta az ellenséget, nem látta a célt és a prédát sem; gyerekkori pajtásait látta maga mögött. Szemükben pedig félelmet, dühöt és lázas elszántságot. Igen, Broptel egyszer már menekült előlük a vár udvarán, akkor utolérték, zsákot húztak a fejére, és úgy görgették be az erdőbe. Nevettek. Broptelnek fájt minden érintés, mert nem tudta honnan érkezik, nem tudta milyen erősen éri. Dühösen ellenkezett, de a többiek csak nevettek. Mikor aztán a tölgyfánál, végre kibogozták a zsákból, már Broptel sem haragudott. Hiszen csak játszottak…

Broptel újra látta ezeket a gyermekszemeket, a maszatos arcokat…a célzásból hirtelen felrántotta íját, a megfeszített húr az ég felé lőtte a nyilat. Messze-messze az előbb kiszemelt céltól.

… Lassított vágtáján, szembe fordult üldözőivel és leállította lovát. Majd a híres vadász leeresztette karját, pedig tegezéből még nem lőtte ki az utolsó nyilát, tegeze céltalan csüngött oldalán, mert nincs több vad … a lényeg, minden élet magva, körbelebegte, jobbról-balról suhintotta, s ő csak kábultan figyelt az érzetekre. Az ősi csókra emlékezett … az éltető leheletre. Fölszabadult örömmel tekintett Somára, Bernire, akikkel leginkább vadászosat játszottak a vár udvarában, és a kis Keszegre...

De Gerel és Haloron megvadította őket, ők már nem Broptelt látták, hanem csak a zsarnok nagyurat; aki érthetetlen nyugalommal fordult velük szembe, gyengéden megpaskolta lova nyakát, majd a nyeregben egyenesen ülve várta őket. A régi gyermekarc már előttük is fölelevenedett, de minden olyan gyorsan történt, nem volt lehetőség a meglátásra, nem lehetett már megállni. Broptelt a vágtázó lovasok közül kettő közrefogta és egyszerre két tüskésített fabunkó is mellbe vágta… önkéntelenül fölkiáltott… a földre esett…hanyatt… és nézett az ég felé …

Gerel, Haloron, Soma, Berni, és a kis Keszeg leszálltak a lóról, körbeállták a meg-megránduló testet, és alig mertek ránézni erre a szelíd, jóságos, csodálkozó arcra: mintha a gyermek Broptelt ölték volna meg, a barátjukat…a düh elszállt… csak a néma döbbenet maradt…

- Meg kellett tennünk; ez így már nem mehetett tovább – szólalt meg Gerel.

Tétova csend volt a válasz.

*

Legutóbbi találkozásukkor Marion megsejtett valamit abból, hogy mi történhetett Broptellel… félteni kezdte, eldöntötte, hogy közbenjár érte, kapjon még egy esélyt… Gerelt kereste, ekkor érkeztek a halálhírrel…Marion megállt az utca közepén, nem volt szomorú: mikor meghallotta, hogy megölték – bizonyos volt benne, hogy Broptel ott van mellette, hogy bátorítja az élet folytatásához. Olyan boldogságot kapott ajándékba Broptel láthatatlan jelenlétén keresztül, amilyet még soha nem tapasztalt …

*

Lassan fölnyitotta szemét, még mindig a padon ült, tagjai zsibbadtak. Senki sem járt arra az egyetemi parkban. Bizonyára tanórán vannak… a mély álom még nem akarta elengedni. Nem tudta, mennyi ideje alszik. Nehezen ment a fölébredés, nehezek voltak az első mozdulatok. A park még mindig lángolt, a levelek sokféle zöldből játékosan szőtték a fák lombkoronáit. Színes madárkák röppentek, hol föl, hol le, hol a levelek közé, s szelíden simultak egymáshoz. Nincsenek elpazarolt évek…az ősi csókra emlékezett…az éltető leheletre. Mellkasa alig emelkedett. A valóság már hívogatta, de az álom szorosan markában tartotta, még mindig nem eresztette…újra eltűnt a park … és még egy pillanatra újra látta Broptelt…

*

Broptelt egyszerre két fabunkó is mellbe vágta… önkéntelenül felkiáltott… a földre esett…hanyatt…és nézett az ég felé…A lóról bukott le, teste a zuhanás után koppant a földön. Keze kapaszkodót keresett, és markolászta a fűcsomókat, a kavicsos föld befúrta magát a körme alá. A fájdalomtól levegőt sem tudott venni, tüdeje kapkodott, de mellkasa alig mozdult. Szemeit végleg kinyitotta és csak nézett csodálkozó arccal: nézte a fölötte úszó felhőket. Fölsejlett a remete tekintete. Broptel megnyugodott. Újra a felhőket látta, amint csöndesen – mint szélcsendben a felszálló füst - kavarognak fölötte, majd halkan aláúsznak. Már nem kapkodott levegőért, anélkül is minden rendben volt. Markoló ökle engedett, a fűszálak, mint a víz, kifolytak ujjai közül és a köröm alá szorult föld sem égetett már. Karja, lába lebegni kezdett, és szerető karok ölelték át testét. … Halk és puha érintések simították haját, arcát – hatoltak be fülén, száján. Nem lélegzett, de orrában a szél ki-bejárt. Broptel boldog volt…